

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

KYNOLOGIE PŘI ZÁCHRANNÝCH PRACÍCH

Autor práce: Barbora Nová, DiS.

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: PhDr. Štěpán Kavan, Ph.D

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2021

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 6, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Barbora Nová

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: Píbram

Název bakalářské práce: Kynologie při záchranných pracích

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: The use of cynology in rescue operations

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Štěpán Kavan, PhD.

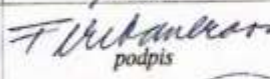

Datum zadání bakalářské práce: listopad 2020

Cíl bakalářské práce: Hlavním cílem práce je zkoumání přístupu vybraných psůvodů na činnosti spojené se záchranářskou kynologií.

Dílčím cílem je zpracovat charakteristiku možností využití psa při záchranných pracích, poukázat na významnost kynologie a zhodnotit povědomí veřejnosti o možnostech využití služební kynologie při záchranných pracích.

Student: Barbora Nová	10. 11. 20 datum	 podpis
Vedoucí práce: Mgr. Štěpán Kavan, PhD.	16. 11. 20 datum	 podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	25. 11. 20 datum	 podpis
Prorektorka pro studium a vnitřní záležitosti: RNDr. Růžena Ferebauerová	1. 12. 20 datum	 podpis
Pověřený rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	1. 12. 20 datum	 podpis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucího a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce PhDr. Štěpánovi Kavanovi, Ph.D., za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

NOVÁ, B. *Kynologie při záchranných pracích: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2021. 73 s. Vedoucí bakalářské práce: PhDr. Štěpán Kavan, Ph.D.

Klíčová slova: kynologie, mimořádné události, pátrací práce, výchova psa, záchranné práce

Práce pojednává o problematice kynologie při záchranných pracích a objasňuje pojmy související s vybraným tématem. Práce je rozdělena na dvě části. První část práce, teoretická část, se zabývá nejen vznikem kynologie, ale zaměřuje se rovněž na její historii. Dále shrnuje metody výcviku záchranného psa a vhodného výběru štěněte pro tuto činnost. Nechybí ani některé složky, které tento druh kynologie využívají, a také zásahy českých kynologů v zahraničí.

V praktické části se zkoumá přístup dvou záchranných kynologů pomocí řízených rozhovorů a také informovanost veřejnosti o problematice záchranné kynologie prostřednictvím dotazníků.

Hlavním cílem práce je zkoumání přístupu vybraných psovodů k činnostem spojeným se záchrannou kynologií. Tento cíl byl ověřován právě pomocí rozhovorů, z nichž je patrné, že postoj expertů, ač ke stejné činnosti, může být odlišný.

Dílčím cílem práce je zpracovat charakteristiku možností využití psa při záchranných pracích, poukázat na významnost kynologie a zhodnotit povědomí veřejnosti o možnostech využití služební kynologie při záchranných pracích. Charakteristika využití záchranných psů byla popsána v teoretické části. Z výsledků dotazníku vyplývá, že ačkoliv většina laické veřejnosti není zcela obeznámena se záchrannou kynologií, nebo má o ní pouze základní znalosti, přesto se dokáže většina respondentů v této problematice orientovat.

ABSTRACT

NOVÁ, B. *The use of Cynology in Rescue Operations: Bachelor Thesis*. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2021. 73 p. Supervisor: PhDr. Štěpán Kavan, Ph.D.

Key words: cynology, dog training, major emergency, rescue operations, search work

The bachelor thesis deals with the issue of cynology in rescue work and clarifies the concepts related to the selected topic. The thesis is divided into theoretical and practical part. The theoretical part deals with the origin of cynology and it also focuses on its history.

There is also summary of the methods of rescue dog training and the appropriate selection of a puppy for this activity. In this part there are also mentioned some services that use this type of cynology as well as the interventions of Czech dog handlers abroad.

The practical part is about examination of the approach of two rescue dog handlers through guided interviews and find out how knowledgeable the public is about the issue of rescue cynology through questionnaires. The main aim of this bachelor thesis is to examine the approach of selected dog handlers to the activities associated with rescue cynology. This aim was verified through the interviews which show that the attitude of experts may be different although to the same activity.

A partial aim of the thesis is to characterize the possibilities of using a dog in rescue work, to point out the importance of cynology and to evaluate public awareness of the possibility of using service cynology in rescue work. The characteristics of the use of rescue dogs were described in the theoretical part. The results of the questionnaire show that although lay public is not fully acquainted with rescue cynology or has only basic knowledge about it, most respondents are familiar with this issue.

Obsah

Úvod.....	9
1 Cíl a metodika bakalářské práce	10
2 Základní pojmy	12
3 Historie záchranářské kynologie.....	14
4 Výběr psa.....	17
4.1 Výběr štěněte.....	18
5 Výcvik	19
5.1 Socializace.....	19
5.2 Motivace.....	20
5.3 Výcvik mladého psa.....	21
5.3.1 Základní principy.....	23
6 Využití psů při záchranných pracích.....	25
6.1 Složky využívající záchranářskou kynologii.....	26
6.1.1 Hasičský záchranný sbor České republiky.....	27
6.1.2 Policie České republiky	28
6.1.3 Svaz záchranných brigád kynologů ČR.....	28
6.1.4 Horská služba ČR.....	29
6.1.5 Městská policie Praha	30
6.1.6 USAR.....	31
6.2 Zásahy českých kynologů v zahraničí	32
6.3 Svolání kynologické skupiny	34
7 Vlastní šetření	35
7.1 Strukturovaný rozhovor	35
7.2 Dotazník pro veřejnost.....	41

8	Vyhodnocení vlastního šetření.....	55
8.1	Vyhodnocení strukturovaného rozhovoru.....	55
8.2	Vyhodnocení dotazníku pro veřejnost	56
	Závěr	58
	Seznam použitých zdrojů	60
	Seznam zkratk.....	65
	Seznam tabulek a grafů	66
	Přílohy	68

Úvod

Psi jsou lidskými společníky již od pravěku. Je patrné, že se vyvinuli z vlka, a v některých znacích, včetně těch fyzických, jsou si dodnes podobní. Vlci se udržují ve smečkách, ve kterých je základem spolupráce, a to nejen při lovu. Mají v sobě již vrozenou potřebu sounáležitosti a soudržnosti, stejně tak jako psi. Ti v historii sloužili nejen jako lovci či hlídači stád, jejich úkolem bylo rovněž střežení měst, hradů a podobně. Postupem času a s vývojem lidské společnosti objevovali lidé stále nové dovednosti psů a jejich výcvikem přicházeli na další činnosti, ve kterých lze psa využít. Právě to přineslo nové možnosti jejich využití. Současně lidé začali psy šlechtit, aby dosáhli vytvoření toho nejlepšího plemene s vlastnostmi odpovídajícími jejich požadavkům. I proto v současnosti existují stovky, možná i tisíce různých psích ras.

I přes značný vývoj nových technologií a pomocných prostředků pro hledání osob jsou psi stále nejspolehlivějšími a nejužitečnějšími pomocníky pro tuto činnost. Jejich čich je jednou z mnoha předností, kterou prozatím nic nahradit nedokáže, proto jsou pro práci při záchranných činnostech stále důležitými pomocníky. Právě psí čich už se nejednou osvědčil při záchraně lidských životů.

Obsahem bakalářské práce je v první řadě představení základních pojmů jako kynologie, kynolog, záchranné práce, včetně mimořádných událostí, a jiné. Práce se dále zaměřuje na historii záchranné kynologie, plemena psů vhodná k záchranné kynologii a rovněž jejich výcvik. Součástí práce je také výcvik mladého psa a jeho základní principy. V neposlední řadě jsou zmíněny a popsány sbory, které používají záchrannou kynologii v terénní praxi. To vše a mnohem více je obsahem teoretické části.

Část praktická je zaměřena na strukturované rozhovory, a to s dlouholetým odborníkem v oboru a dále s momentálním členem českého USAR týmu. Rovněž se zaměřuje na zkoumání povědomí veřejnosti o problematice kynologie.

Téma práce bylo autorkou zvoleno z důvodu vlastního chovu psa, konkrétně fenky labradorského retrívra Maze, se kterou se chce autorka práce v budoucnu účastnit kynologických soutěží.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Hlavním cílem práce je zkoumání přístupu vybraných psovodů k činnostem spojeným se záchranářskou kynologií.

Dílčím cílem je zpracovat charakteristiku možností využití psa při záchranných pracích, poukázat na významnost kynologie a zhodnotit povědomí veřejnosti o možnostech využití služební kynologie při záchranných pracích.

V bakalářské práci byla z metodologického hlediska pro dosažení cíle využita rešerše, analýza, syntéza, statistika a dále kvalitativní a kvantitativní metoda sběru dat ve formě řízeného strukturovaného rozhovoru a dotazníku.

Rešerše se dá chápat jako systematické bádání či vyhledávání, jehož cílem je popsat, vysvětlit a ověřit pozorovaný jev.¹ Pro získávání informací v této bakalářské práci se využívá převážně odborná literatura v podobě odborných knih a časopisů. Rovněž jsou použity internetové zdroje jak z českých, tak zahraničních webů.

Analýza se v bakalářské práci vyznačuje jako rozbor, rozklad či rozdělování zkoumaného objektu na jednodušší části tak, aby mohly být stanoveny podstatné znaky.² Cílem je poznat části jako prvky složitého celku. Pro pochopení problematiky záchranné kynologie je potřeba ji rozdělit na podstatné domény, které jsou posléze analyzovány. Tyto domény jsou zastoupeny v jednotlivých kapitolách a podkapitolách. Autorka práce se zaměřuje na přiblížení souvisejících témat jako výběr a výcvik psa, využití psů při záchranných pracích či útvary, které tuto činnost provádí.

Strukturovaný rozhovor je typ rozhovoru, při kterém tazatel klade konkrétní soubor otázek. Otázky jsou plánovány a vytvářeny předem.³ V praktické části jsou využity praktické zkušenosti a vědomosti zkušených kynologů záchranářů zjištěné pomocí strukturovaného rozhovoru. Rozhovory jsou vedeny formou dialogu. Těmto odborníkům jsou položeny otázky týkající se hlavních domén této problematiky. Rovněž je vypracován dotazník o problematice kynologie pro veřejnost, který bude veden formou průzkumného šetření dat. Získaná data budou poté převedena do grafů a popsána, eventuálně rovněž porovnána se získanými daty ze strukturovaného

¹ *What is Research – Definition, Methods, Types & Examples* [online]. [cit. 2021-03-08]. Dostupné z WWW: <<https://www.questionpro.com/blog/what-is-research/>>.

² *Jak psát diplomovou práci I.* [online]. [cit. 2021-03-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.thunova.cz/2011/07/03/jak-psat-diplomovou-praci-i/>>.

³ *Structured, Unstructured or Semi-structured Job Interviews?* [online]. [cit. 2021-03-08]. Dostupné z WWW: <<https://www.talentlyft.com/en/blog/article/92/structured-unstructured-or-semi-structured-job-interviews>>.

rozhovoru. Cílem bude potvrdit či vyvrátit stanovené hypotézy týkající se povědomí veřejnosti o problematice kynologie, jež jsou uvedeny v šesté kapitole práce.

Dotazník je výzkumný nástroj, který se skládá ze souboru otázek, jehož cílem je shromažďovat informace od respondenta.⁴ Jedna z metod sběru dat v této práci jsou právě dotazníky, a to v praktické části práce.

Statistika je oblast, která zahrnuje sběr, popis, analýzu a odvození závěrů z kvantitativních údajů.⁵ Statistika je v této bakalářské práci využita v dotaznících pro veřejnost, konkrétně v jejich vyhodnoceních.

⁴ *The ultimate guide to great questionnaires: What is a Questionnaire?* [online]. 2021 [cit. 2021-03-3]. Dostupné z WWW: <<https://www.questionpro.com/blog/what-is-a-questionnaire/>>.

⁵ *Statistics: FINANCIAL ANALYSIS. Investopedia* [online]. 2021 [cit. 2021-03-3]. Dostupné z WWW: <<https://www.investopedia.com/terms/s/statistics.asp>>.

2 Základní pojmy

Úvodem jsou zde vyjmenovány a vysvětleny některé základní pojmy, které se vážou ke zvolenému tématu.

Kynologie

Velice zjednodušeně se o tomto termínu dá říci, že je to nauka o psech, o jejich chovu a výcviku.⁶ Konkrétněji může zkoumat i jejich chování. Existuje několik druhů kynologie. Je to například kynologie služební, sportovní, myslivecká či záchranářská. A právě ta záchranářská je předmětem této bakalářské práce.

Záchranářská kynologie

Cílem záchranářské kynologie je vyhledávání osob, a to v různých oblastech a za leckdy náročných podmínek. Konkrétně v sutinách, ve vodě, při možnosti laviny, ale i v lesích, loukách a podobně. Je to činnost sdílená záchranným týmem.⁷

Kynolog

Kynolog může být někdo, kdo je specialistou studujícím psy jako živočišný druh. Avšak tento termín může označovat i nadšeného jedince, který psy vidí jako domácí mazlíčky, chová je nebo se věnuje výcviku psa. Tento pojem se rovněž vztahuje na ty, kteří cvičí psí sporty.⁸

Záchranný tým

Záchranným týmem se v kynologii rozumí psovod a pes.⁹ Výběr psa, který bude použit pro záchranné účely, je prvním krokem k rozvoji úspěšného týmu. Aby tým správně fungoval, musí být vždy dokonale sehraný. V zahraničí se jim říká K9 Team nebo Search And Rescue dog teams (SAR dog teams).

⁶ HOROVÁ, Eva. *Kynologický výkladový slovník*. Praha: Ve spolupráci s Českou zemědělskou univerzitou v Praze a vzdělávacím centrem SVOPAP vydalo nakl. CanisTR, 2012. ISBN 978-80-904210-6-6.

⁷ SVOBODOVÁ, Pavlína. *Záchranářská kynologie*. *Aussies World* [online]. 2013 [cit. 2021-02-17]. Dostupné z WWW: <<http://www.aussiesworld.cz/index.php/60-akce/>>.

⁸ Kdo je to Kynolog? *Kdo je to?* [online]. Superia.cz [cit. 2021-03-14]. Dostupné z WWW: <<https://kdojeto.superia.cz/veda/kynolog.php>>.

⁹ SOUKUPOVÁ, Iveta. *Výcvik záchranného psa pro práci v sutinách*. Nový Bydžov: QTest, 2013. ISBN 978-80-260-5627-0. Str. 11.

Mimořádná událost

Mimořádná událost je dle zákona č. 239/2000 Sb. škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy a také zahrnuje havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací. Mimořádná událost může vzniknout v důsledku živelných katastrof (povodně, zemětřesení, sesuv půdy, požár), různých havárií (radioaktivní havárie, ropné havárie, dopravní nehoda, zřícení domů). Může se rovněž jednat například o terorismus či žhářství.¹⁰

Záchranné práce

Upravuje je zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému. Funkcí záchranných prací je snaha odvrátit a omezit přímá rizika, jež vznikla v důsledku mimořádné události. Jedná se zejména o ochranu lidského života, zdraví, ale i majetku. Myslí rovněž na životní prostředí. Dílčím cílem je přerušit příčinu těchto mimořádných událostí.¹¹

¹⁰ ČESKO. § 2 písm. b) zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2021 [cit. 2021-03-17]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239#p2-1-b>>.

¹¹ ČESKO. § 2 písm. c) zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2021 [cit. 2021-03-17]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239#p2-1-c>>.

3 Historie záchranné kynologie

Využívání psů při pátracích a záchranných akcích je nedílnou součástí při přírodních katastrofách, hromadných nehodách nebo například při pátrání po pohřešovaných osobách. Za předchůdce moderních vyhledávacích psů jsou považováni psi z kláštera na vrcholu Velkého průsmyku svatého Bernarda. Svatý Bernard z Menthonu založil tento klášter a hostinec jako útočiště pro cestující přes průsmyk. Tamní mniši byli často povoláni na pomoc cestovatelům, kteří se ztratili, nebo se stali obětí lavin. Dalo by se říct, že již tehdy provozovali vlastní záchrannou jednotku. Bernardýni, jak byli tyto psi od 17. století nazýváni, byli původně představeni a bráni jako strážní psi. Později, když začala tato rasa psů mnichy doprovázet na záchranných misích, mniši sami uznali velkou přesnost orientace těchto psů a zároveň si uvědomili jejich hodnotu jako průvodců ve špatných podmínkách. Psi přirozeně naváděli mnichy k místům, kde se nacházejí pohřešované osoby, dokonce, jak se tvrdí, osoby pokryté sněhem. Bernardýni jsou zodpovědní za záchranu životů mnoha ztracených cestovatelů a dokonce i obětí laviny.¹² Důvodem je nejen jejich vynikající odolnost vůči špatnému počasí a skvělý orientační smysl, nýbrž i jejich čich, vyhlášená loajalita a vytrvalost a spousta dalších znamenitých vlastností.¹³

Již mezi 19. a 20. stoletím našli psi využití a jejich úkolem bylo vyhledávat uprchlé trestance v různých zemích Evropy i Spojených států. Za první světové války již psi sloužili jako užiteční pomocníci, když vyhledávali zraněné vojáky či civilisty zavalené v sutinách po dělostřeleckých a leteckých útocích. S ohledem na předchozí zkušenost s používáním psů při vyhledávání zasypaných či jinak postižených vojáků za válek byl zejména v horských končinách zahájen rozvoj výcviku psů zasahujících v lavinách. Při této příležitosti byli využiti hlavně němečtí ovčáci, kteří se ukázali jako velice dobrá volba při záchraně mnoha lidských životů a potvrdili tím svoji nenahraditelnou úlohu v čerstvě začínajícím oboru - záchranné kynologii.¹⁴ Evoluce ve výcviku služebních, pátracích a záchranných psů přišla v 50. letech minulého století. Přestože výcvik psů chovateli amatéry pořád převládal, stále častěji musely týmy, které se dobrovolně rozhodly pomoci, složit zkoušku u horských záchranných služeb. Postupně se začaly objevovat asociace pátracích a záchranných kynologů, které nyní

¹² NSARDA: *HISTORY OF SEARCH DOGS* [online]. National Search And Rescue Dog Association [cit. 2021-02-09]. Dostupné z WWW: <<https://www.nsarda.org.uk/search-dogs/history-of-search-dogs/>>.

¹³ ŠTĚPÁNSKÝ, Karel. *Služební a pracovní plemena psů*. [Praha]: Státní zemědělské nakladatelství, 1974. ISBN 07-041-74. Str. 114.

¹⁴ MAKEŠ, Vladimír. *Vyhledávání osob kynologickými pátracími týmy*. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2009. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). ISBN 978-80-7385-065-4. Str. 2.

spolupracují při řešení krizových situací a v řadě zemí jsou součástí integrovaného záchranného systému.¹⁵

V roce 1961 založil Čech Josef Rudolf Toman, který emigroval do Nizozemí, první brigádu záchranných psů na vyhledávání zasypaných osob. Známí jsou především dva psi a to Doro a Roy Roland, kteří byli úspěšní při záchraně osob při přírodních katastrofách.¹⁶ Německý ovčák Roy Roland byl v roce 1962 vyobrazen v americkém týdeníku LIFE. V rozsáhlém článku se mimo jiné dočteme, že úkolem tohoto známého záchranného psa, který do Peru přiletěl speciálně až z Holandska, bylo hledání lidských obětí v peruánských Andách při jedné z nejhorších katastrof v historii.¹⁷ Redaktor časopisu potom v dalším čísle o Roy Rolandovi napsal, že se jedná o čtyřletého německého ovčáka, jenž byl vycvičen v lavinové záchranné škole a který jemu a jeho psovodovi, českému emigrantovi, přinesl plnou krabici medailí a to díky jeho schopnostem najít a zachránit oběti.¹⁸ Tato chvála byla oprávněná, jelikož Roy Roland v Peru pod sutinami našel více než 150 osob. Druhý pes Doro si také nevedl špatně, o tři roky později našel při chilském zemětřesení téměř osm desítek osob. Doro, v té době přezdívaný Detektor, prý dokázal najít oběti až v hloubce osmi metrů, za což mu později od chilské vlády bylo uděleno prestižní vyznamenání Kříž za zásluhy.¹⁹

Roy Roland i Doro byli oba vytrénováni dle postupů Josefa Tomana. Právě tato nešťastná náhoda v podobě zemětřesení zapříčinila vznik nových kynologických záchranných skupin napříč světa, počínaje USA, kde tyto útvary zahájily své působení v roce 1967. Do Československa tento trend dorazil o rok později, tudíž v roce 1968 byla v našem státě založena první záchranná brigáda kynologů, a to v Příbrami. Hlavním úkolem tohoto projektu bylo ochránit horníky uranových dolů. Její působení však trvalo pouhý rok. I přesto to byl dobrý základ pro vznik tradice záchranné kynologie v Čechách, která mohla stavět na principech Rudolfa Tomana.

¹⁵ *History of search and rescue dogs* [online]. Flowmedia, 2018 [cit. 2021-02-07]. Dostupné z WWW: <<https://friendsanimals.com/blog/articles/1271-history-of-search-and-rescue-dogs>>.

¹⁶ MAKEŠ, Vladimír. *Vyhledávání osob kynologickými pátracími týmy*. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2009. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). ISBN 978-80-7385-065-4. Str. 2.

¹⁷ LIFE: Avalanche! In the spot in Peru. 52. Time, 1962. ISSN 0024-3019. Str. 27.

¹⁸ LIFE: Letters to the editors. 52. Time, 1962. ISSN 0024-3019. Str. 13.

¹⁹ *Začátky záchranné kynologie v Čechách: Kde to vlastně začalo? SZBK ČR* [online]. [cit. 2021-02-08]. Dostupné z WWW: <https://www.zachranari.cz/zacatky-zachranarske-kynologie-v-cechach_40.html?mobil=0>.

O pár let později byla zřízena druhá kynologická brigáda s názvem Jihočeská záchranná brigáda, jež vznikla v Českém Krumlově.²⁰ To bylo v roce 1972. O založení podobných organizací usilovaly i některé spolky v severních Čechách či na Moravě. Nikdy ale kvůli různým administrativním rozhodnutím neuspěly. Alespoň Jihočeská záchranná brigáda byla úspěšná a v roce 1977 se v Českém Krumlově konaly první záchranné zkoušky, na kterých excelovali dva němečtí ovčáci a jeden boxer z Jihočeských nížin. Jejich pětiletý trénink se vyplatil, jelikož tyto zkoušky úspěšně absolvovali. Potom už měla záchranná kynologie rychlý spád, v dobrém slova smyslu. Byl zaznamenán enormní rozmach a velký skok ve kvalitě výcviku. Mezinárodní spolupráce na sebe nenechala dlouho čekat.²¹

Dnes je Jihočeská záchranná brigáda součástí Svazu záchranných brigád kynologů ČR.²² A právě tento svaz v roce 2020 oslavil již 30 let svého fungování. Dne 17. 2. 1990 se v Praze na sjezdu jednalo o základních úkolech této vznikající skupiny. Do funkce prezidenta byl jmenován Jaroslav Hnízdil, výkonným prezidentem se stal Zdeněk Babor a funkci viceprezidenta tehdy zastával Vladimír Kuchta, který se později stal prezidentem a v této funkci setrval až do roku 2016. V roce 1993 vznikla mezinárodní organizace nesoucí název International Search and Rescue Dogs Organisation, zkráceně IRO, a naše česká brigáda byla jednou ze zakládajících zemí. Za tu dobu si tento svaz vysloužil patřičné uznání a naši psi se dnes řadí ke špičce ve světové záchranné službě. Důkazem jsou jejich skvělé úspěchy na mezinárodních soutěžích a hlavně jejich perfektní práce a výkon při nasazení v praxi. Úspěšní jsou nejen u nás, ale také v zahraničí.²³

²⁰ RULC, Jiří. *Dějiny služební kynologie: historický vývoj a vznik četnické a policejní kynologie, jakož i kynologie ostatních ozbrojených sborů na území našeho státu*. Praha: CanisTR, 2010. ISBN 978-80-904210-3-5. Str. 84.

²¹ SZBK ČR: *Začátky záchranné kynologie v Čechách* [online]. [cit. 2021-02-10]. Dostupné z WWW: <https://www.zachranari.cz/zacatky-zachranarske-kynologie-v-cechach_40.html?mobil=0>.

²² RULC, Jiří. *Dějiny služební kynologie: historický vývoj a vznik četnické a policejní kynologie, jakož i kynologie ostatních ozbrojených sborů na území našeho státu*. Praha: CanisTR, 2010. ISBN 978-80-904210-3-5. Str. 84.

²³ SZBK ČR: *30 let SZBK ČR* [online]. 17.2.2020 [cit. 2021-02-10]. Dostupné z WWW: <https://www.zachranari.cz/clanky/30-let-szbc-cr_172.html?mobil=0>.

4 Výběr psa

Výběr psa při takové činnosti, jako je záchranná kynologie a s tím spojená záchrana lidských životů, vyžaduje správnou ruku. Při záchranné kynologii není zcela přesně dané, jakého má být pes plemene, jaké velikosti či zda je tzv. papírový. Podstatné jsou především charakterové rysy jednotlivého psa. Přesto ne všechny rasy jsou pro záchranářinu vhodné. Jsou plemena, jejichž vlastnosti či tělesná konstrukce jsou využitelné spíše pro jiné oblasti. Příkladem jsou třeba bišonci, kteří jsou vhodní spíše jako domácí mazlíčci či psi výstavní. Dále také plemena ze skupiny chrtů, kterým by při zásahu ve vodě byla po pár minutách zima a kteří jsou vhodní spíše pro lov.²⁴ Mezi nejvhodnější plemena se momentálně řadí německý ovčák, border kolie, labradorský retrívr, belgický ovčák malinois, zlatý retrívr, flat coat retrívr, špringer španěl, ale i kříženci či psi z útulku.²⁵

Pro některé psovody je též důležité pohlaví psa. Někteří preferují feny, kdežto někdo si raději vybere psa. Velkým pozitivem fenek je jejich snazší ovladatelnost, poddajnost a větší respekt k autoritám. Naopak nepříjemností může být hárání, a to jak při tréninku, kde může být fena náladová, tak při některých akcích, kde je dokonce zakázáno, aby se hárající fena zúčastnila. Další nevýhodou může být možnost uchovnění, kdy je fena kvůli březosti po určitou dobu vyřazena z běžné činnosti, projevuje se absencí tréninků atd. Naopak psi jsou více rázní a samostatní, bývají také vytrvalejší než feny. Plus je i to, že nehárají. Ale i výběr psa má svá negativa. Pes rád zkouší, jestli by právě on nemohl být alfa samcem smečky, tudíž je zde nutná důslednost a nastavení mantinelů. Jako správný samec má rovněž pudy, s čímž souvisí fakt, že hárající fena v okolí by ho mohla značně vykolejit. V podstatě ale můžeme říci, že psovodi se zajímají spíše o jednotlivce než o pohlaví budoucího čtyřnohého pomocníka.²⁶ Důležitými požadavky na tyto psy jsou především kladný vztah k lidem i ostatním psům, psychická vyrovnanost, skvělá fyzická kondice a psychický stav, houževnatost, dobrý čich a nervy ze železa.²⁷ Důležitá je rovněž souhra a sympatie mezi psem a psovodem.

²⁴ CUNLIFFE, Juliette. *Encyklopedie psů*. [Praha]: Slovart, 2004. ISBN 80-7209-620-6. Str. 254.

²⁵ JANČAŘÍKOVÁ, Kateřina. *Záchranná kynologie: teorie, data, zkušenosti*. Praha: Plot, 2019. ISBN 978-80-7428-354-3. Str. 184, 233.

²⁶ JANČAŘÍKOVÁ, Kateřina. *Záchranná kynologie: teorie, data, zkušenosti*. Praha: Plot, 2019. ISBN 978-80-7428-354-3. Str. 26.

²⁷ SOUKUPOVÁ, Iveta. *Výcvik záchranného psa pro práci v sutinách*. Nový Bydžov: QTest, 2013. ISBN 978-80-260-5627-0. Str. 15.

4.1 Výběr štěněte

Výběr štěněte je dobré nepodcenit. Důležité je vybrat správnou chovnou stanici, pokud tedy chceme psa s průkazem původu, což se dnes kvůli existenci různých množiren velice doporučuje.

Po zvolení vhodné, nejlépe prověřené, chovné stanice již nastává samotný výběr štěněte. Prvním krokem je nejprve prozkoumat celý vrh, a to nejlépe samostatných štěňat bez dohledu matky. Ta se totiž v její přítomnosti mohou chovat jinak. Vhodnou reakcí na cizího člověka by mělo být veselé chování štěněte, čímž se rozumí zdravé zvědavé hraní, skákání a tak dále. Štěně by nemělo reagovat bojácně, a to jak na samotného člověka, tak na zvuky a pohyby, které udělá. Naopak by nemělo vykazovat přílišnou dominanci, to by mohl být později problém při výcviku. Existují různé způsoby, jak zjistit, zda je štěně vyrovnané a má zájem se učit. Například tento: Cizinec před štěně umístí jakýkoli pro štěně neznámý předmět. Reakce štěněte by měla být ideálně taková, aby se neleklo a neuteklo, na předmět neútočilo, ale snažilo se ho prozkoumat. Jsou zde ale i jiné testy, které zkoumají například chuť do práce, míru ochoty spolupráce s člověkem, či stupeň citlivosti na bolest.²⁸

Důraz by se měl klást rovněž na motoriku štěněte, jeho oči, uši, oblast konečnicku a vynechat by se neměla ani kontrola srsti. Tyto části musí být samozřejmě čisté. Je totiž žádoucí, aby štěně bylo zdravé. Nemocné štěně by logicky mohlo ohrozit výcvik. K důležitým částem výběru patří ovšem také pocit, který ze štěněte chovatel má. Na místě je určitá intuice, oboustranná náklonnost a citové pouto.²⁹

²⁸ MAKEŠ, Vladimír. *Vyhledávání osob kynologickými pátracími týmy*. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2009. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). ISBN 978-80-7385-065-4. Str. 36.

²⁹ JANČAŘÍKOVÁ, Kateřina. *Záchrannářská kynologie: teorie, data, zkušenosti*. Praha: Plot, 2019. ISBN 978-80-7428-354-3. Str. 28.

5 Výcvik

K úspěšnému a hladkému průběhu výcviku je třeba mít dobrý základ. Ten je možný získat pouze tak, že bude štěně již od útlého věku učeno a připravováno na situace, ze kterých by v budoucích plánech nemělo být překvapené či dokonce vyděšené a mělo by je brát jako součást jeho života. Proto byla do této kapitoly zařazena podkapitola o socializaci mladého psa. Neméně důležitá je motivace psa ke splnění úkonů, o ní bude rovněž v této kapitole řeč.

5.1 Socializace

Pokud chceme kvalitního a dobře učenlivého psa, musíme se mu začít věnovat již od malička. Štěňata se sama nerodí se sociálními dovednostmi, je třeba je všechno naučit. Určitý základ jim dá jejich matka, která jim v brzkém věku některé věci sama předvede. Až do cca 16 týdnů věku je štěně mnohem otevřenější novým situacím. Je důležité mu pomoci pochopit, čeho by se nemělo bát. Což ale neznamená, že od té doby se štěně nové věci učit nemá. Naopak - socializace štěněte je jednou z nejdůležitějších věcí, které pro štěně a jeho budoucí výcvik lze udělat. Pomůže mu vyrůst v klidného, sebevědomého a milujícího společníka. Jejich rané zkušenosti se stanou klíčovou součástí jejich osobnosti.³⁰

Prvotní fáze, které se štěně účastní, je takzvaná fáze vtiskávací. Na této fázi se podílí převážně chovatel a i z tohoto důvodu je tedy velice důležité vybrat tu nejlepší možnou chovnou stanicí. Štěně je od chovatele odebíráno většinou ve věku osmi týdnů. Po pořízení štěněte je nejdůležitější částí, kterou v tomto případě rozhodně nelze podcenit, druhá fáze, socializační.³¹ Ta u štěněte probíhá zhruba do čtvrtého měsíce. V tomto období by se štěně mělo seznámit s co nejvíce možnými zvuky, vjemy a situacemi a mělo by poznat co nejvíce jiných psů i ostatních zvířat, ale i lidí. Je to důležité zejména proto, aby později štěně nebylo bázlivé či dokonce agresivní, což je u záchranářského psa samozřejmě velice nežádoucí.³²

³⁰ *Medivet: The importance of puppy socialisation* [online]. [cit. 2021-02-10]. Dostupné z WWW: <<https://www.medivet.co.uk/pet-care/pet-advice/the-importance-of-puppy-socialisation/>>.

³¹ JANČAŘÍKOVÁ, Kateřina. *Záchranářská kynologie: teorie, data, zkušenosti*. Praha: Plot, 2019. ISBN 978-80-7428-354-3. Str. 30.

³² *Medivet: The importance of puppy socialisation* [online]. [cit. 2021-02-10]. Dostupné z WWW: <<https://www.medivet.co.uk/pet-care/pet-advice/the-importance-of-puppy-socialisation/>>.

V případě, že by v této fázi došlo k zanedbání, je velice pravděpodobné, že bude štěně bojácné a ze strachu může vrčet, dokonce i kousnout.³³ Při socializaci štěněte je nutné brát tento postup pomalu a uvědomit si limity daného štěněte. Doporučuje se vytvoření pozitivní interakce a i v průběhu procesu socializace štěně dostatečně odměňovat. Pro štěně je vše nové, takže každé setkání je příležitostí k vytvoření pozitivní asociace. Vhodné je se nestresovat, protože štěně to může zachytit. Postupovat dětskými kroky a snažit se vyhnout tomu, aby se toho se štěnětem dělalo příliš mnoho najednou.

5.2 Motivace

Pokud po psovi chceme, aby něco vykonal, je důležité mu dát jasně najevo, že po splnění našich požadavků a povelů přijde příjemná odměna. Důležité je zjistit, jak motivovat psa, aby tyto povely splnil a spolupracoval při tréninku. To je právě jeden z nejdůležitějších konceptů, jež se musí majitel psa naučit, pokud se chce stát dobrým trenérem. Každý pes je jedinečný a před začátkem tréninku je tedy vhodné zjistit, co na něj nejvíce platí a pro jakou formu odměny je schopný nám vyhovět. Jednoduše řečeno motivovat psa znamená vytvořit pro něj takové prostředí, ve kterém sám touží po cvičení. Pokud se psovod naučí umění motivace, posune tak trénink o krok dále a vytvoří atmosféru, kde se pes chce učit a kde se aktivně snaží přijít na to, co se ho jeho majitel snaží naučit.

Existuje několik způsobů, jak vycvičit psa, ale jen pár způsobů, jak psa motivovat. U některého psa to může být pamlsek, u jiného oblíbená hračka. Některým psům bohatě postačí i hra či pohlázení od psovoda, jelikož právě to je pro ně dostatečná a zasloužená odměna. Na některé psy se musí jít formou efektivní korekce. Jak se tyto metody zkombinují, záleží na psu, okolnostech, úrovni výcviku psa a zkušenostech psovoda. Pravdou je, že některé z těchto metod fungují na některé psy a na jiné ne. Dobrý trenér ví, kdy a jak tyto metody použít. Jakou techniku použije, záleží na temperamentu psa, genetických predispozicích, na vztahu či vazbě se psem, zkušenostech a stádiu tréninku, ve kterém se psem je.

³³ TRUMLER, Eberhard. *Pes mezi lidmi*. Praha: Agentura Cesty, 1996. ISBN 80-718-1058-4. Str. 54.

Součástí motivačního procesu je i připuštění chyby. Ti, kteří trénují roky, se často bojí svým psům dovolit, aby při tréninku udělali chybu. Nerozumí prostému faktu, že dělat chyby je součástí procesu učení. Když je pes motivován správně, jednoduché odepření uspokojení s cílem se stává dostatečnou motivací pro psa, aby přemýšlel, co a jak dělá a hledal jinou cestu k dosažení své odměny.³⁴

Klíčem k úspěšným tréninkům je rovněž správně načasovat, kdy trénink ukončit, a to nejlépe v době, kdy je pes ještě ve správném zápalu a aktivně se zapojuje. Díky tomu bude pes mírně frustrovaný a v tomto případě frustrace buduje motivaci a jakýsi drive.³⁵

5.3 Výcvik mladého psa

Výcvik mladého psa by nikdy neměl být jednotvárný a psovod by se měl snažit z něho udělat činnost, na kterou se bude těšit. Není dobré jej omezit na několik postupů nebo her, ale v tomto případě se musí zajít hlouběji. Správný výcvik by měl stimulovat všechny dobré a užitečné vlastnosti, které u mladého psa zatím dřímají. Je vhodné zvolit takovou metodu výcviku, která používá nejrůznější vyhledávací a takzvané kořistní hry k tomu, aby se ze psa stal šťastný vyhledávač a tato aktivita ho bavila. Důležité je psa příliš nepřetáhnout, jelikož mladý pes často nedá únavu najevo. Je tedy na místě se vyhnout příliš dlouhému tréninku a dát psovi dostatečný odpočinek i přes to, že žádné známky únavy nevykazuje.³⁶ Ze začátku to většinou znamená, že by měl být trénink aplikován třikrát až pětkrát denně po dobu 1,5 a 3 minuty najednou. Tento způsob je vhodnější než trénovat 15 minut vkuse. Mladý pes, který je trénován 30 minut najednou, bývá většinou pes, který nemá výcvik rád, nelíbí se mu účastnit se tohoto procesu.³⁷

K výcviku neodmyslitelně také patří trest. Jestliže pes nesplní povel či psovodův požadavek, mělo by mu být ukázáno, že pokud to udělá znovu, rozhodně se mu to nevyplatí. Na druhou stranu pes může některé činnosti vnímat jako tresty, i když to tak vůbec nebylo myšleno. V záchranářské kynologii by ale do toho nikdy neměly spadat tresty v podobě fyzického trestání.

³⁴ FRAWLEY, Ed. *The theory of motivation in dog training* [online]. [cit. 2021-03-01]. Dostupné z WWW: <<https://leerburg.com/pdf/theoryofmotivation.pdf>>.

³⁵ FRAWLEY, Ed. *The theory of motivation in dog training* [online]. [cit. 2021-03-01]. Dostupné z WWW: <<https://leerburg.com/pdf/theoryofmotivation.pdf>>.

³⁶ GERRITSEN, Resi a Ruud HAAK. *K9 Search and Rescue : A Manual for Training the Natural Way*. Brush Education, 2017. ISBN 9781550594478. Str. 46.

³⁷ FRAWLEY, Ed. *The theory of motivation in dog training* [online]. [cit. 2021-03-01]. Dostupné z WWW: <<https://leerburg.com/pdf/theoryofmotivation.pdf>>.

Zásadní je fakt, že *"trest je všechno to, co za trest považuje pes"*.³⁸ Může se jednat o odejmutí oblíbené hračky, ukončení výcviku, překvapivé změny prostředí atd.³⁹ Další pro psa nepříjemnou věcí je neumožnit mu, aby jednal dle svých přirozených pudů, což může psovod využít. Při trestání záchrannářského psa se musí postupovat velice opatrně, jelikož tito psi by nikdy neměli vykazovat agresivní a podobné chování vůči lidem a rovněž je nemožné nějakým donucením přimět psa k tomu, aby vyhledával. Pes má tuto činnost dělat s radostí a dobrovolně. Trestů může být pro psa celá řada, např. i opakování povelu, u kterého musí pes přemýšlet, proč se po něm chce, aby ho provedl znovu, když ho zvládl dokonale. Dále to může být i příliš náročný úkol, který je spojen se zklamáním psa z dlouhého času bez odměny. Psi jsou chytrá stvoření, tedy i psovod by ve výcviku a s ním spojeným trestáním měl postupovat s bystrým nadhledem.⁴⁰

Jak již bylo zmíněno v předchozích kapitolách, je nezbytné, aby byl pes dobře socializovaný, tedy měl skvělý vztah nejen s lidmi, ale také s ostatními zvířaty. Nesmírně důležité je, aby pes perfektně ovládal obedienci neboli poslušnost. Výcvik psa rozhodně není krátkodobá záležitost. Je nutné mu věnovat spoustu času a úsilí a na nic netlačit. Výcvik vyhledávacího psa obvykle trvá přibližně 2–3 roky (od štěněte po kvalifikovaného vyhledávacího psa).⁴¹

³⁸ JANČAŘÍKOVÁ, Kateřina. *Záchrannářská kynologie: teorie, data, zkušenosti*. Praha: Plot, 2019. ISBN 978-80-7428-354-3. Str. 134.

³⁹ JANČAŘÍKOVÁ, Kateřina. *Záchrannářská kynologie: teorie, data, zkušenosti*. Praha: Plot, 2019. ISBN 978-80-7428-354-3. Str. 134-135.

⁴⁰ JANČAŘÍKOVÁ, Kateřina. *Záchrannářská kynologie: teorie, data, zkušenosti*. Praha: Plot, 2019. ISBN 978-80-7428-354-3. Str. 42-44.

⁴¹ TRAINING. NSARDA [online]. 2016 [cit. 2021-03-7]. Dostupné z WWW: <<https://www.nsarda.org.uk/training/>>.

5.3.1 Základní principy

Základní principy, které je nutné psa naučit, jsou dva. Jsou jimi hledání a značení. A právě se značením se pojí štěkání. Naučit psa štěkat při nálezů není nic jednoduchého. Psi totiž tento zvuk vydávají v jiných případech, a to převážně proto, aby někoho upozornili na potencionální hrozbu či nebezpečí. Proto je pro psa celkem nepřirozené, aby najednou vydával tento zvuk třeba v kontaktu s osobou, se kterou má hezký vztah, krmí ho, či k ní má respekt. Při učení tohoto povelu je tedy vždy na místě jednat citlivě a respektovat přirozené pudy psa.⁴² I zde se k výcviku musí přistupovat tak, aby si pejsek spojil takový postup, že po štěkání v pravý čas přijde odměna a řádná pochvala. Postup učení je zpravidla takový, že se psovod snaží pomocí hračky psa rozvádět tak, aby měl o ni pes opravdu zájem. Když toho psovod dosáhne, ukryje hračku tak, aby ji pes neviděl. Psi jsou chytrá stvoření a budou se všemožnými způsoby pokoušet svou kořist získat. Pokud jeden z těchto způsobů bude zaštekání, psovod ho náležitě, klidně i přehnaně pochválí a hračku či pochoutku mu vydá. Existuje ale řada jiných způsobů, jak docílit štekotu psa. Dalším krokem je toto aplikovat na figuranta. Výcvik probíhá podobným způsobem. Důležité je získat pozornost psa tím, že psovod figurantovi před zraky psa předá pamlsk či hračku a postup je potom téměř stejný.⁴³

Pes záchranář se musí rozhodně naučit spoustu věcí. Je nutné ho správně naučit pracovat v různých prostředích včetně neobvyklých - často i velice komplikovaných terénech, ve kterých hrozí riziko vratkých základů, kde se navíc mohou vyskytovat různě velké kusy cihel, skla, dřeva a podobných úlomků materiálu. Musí procvičovat obratnost, být odolný vůči různorodým rušivým okolnostem a vlivům, včetně hárajících fen, pokud se jedná o psa a podobně. Dále musí umět pracovat ve tmě a slaňovat se psovodem, pokud je to nutné, tudíž se nesmí bát výšek či nestabilních terénů. Nedílnou součástí je pracovat za každého počasí, ve dne v noci, a ve výčtu by se dalo bezpochyby pokračovat.

⁴² JANČAŘÍKOVÁ, Kateřina. *Záchranářská kynologie: teorie, data, zkušenosti*. Praha: Plot, 2019. ISBN 978-80-7428-354-3. Str. 109.

⁴³ SOUKUPOVÁ, Iveta. *Výcvik záchranného psa pro práci v sutinách*. Nový Bydžov: QTest, 2013. ISBN 978-80-260-5627-0. Str. 25.

Výcvik záchranářského psa ale není jen o psu, nýbrž v hlavní režii by měl být psovod. Právě ten musí zvolit vhodný přístup ke psovi, musí být trpělivý, odhodlaný, fyzicky zdatný a měl by mít alespoň základní povědomí o kynologii. Rovněž je to právě psovod, který psovi dodává odvahu, ať už jde o překonání neznámého terénu, bariéry či nové situace. Zde je to zrovna o trpělivosti. Pokud je pes zpočátku v něčem nejistý a danou překážku se obává překonat, jeho psovod nesmí psa trestat, nutit ho či dokonce situaci řešit křikem. Naopak je třeba psovi předvést, že se není čeho bát, a psa nechat jít až jako druhého, až ji psovod překoná sám. Pouze vzájemnou důvěrou může dojít k požadovanému cíli - správnému výcviku.⁴⁴

⁴⁴ SOUKUPOVÁ, Iveta. *Výcvik záchranného psa pro práci v sutinách*. Nový Bydžov: QTest, 2013. ISBN 978-80-260-5627-0. Str. 15-16.

6 Využití psů při záchranných pracích

Odborníci odhadují, že jeden záchranný pes může zastoupit práci 20 až 30 lidských hledačů. Není to pouze otázka čichu, do hry vstupuje také vynikající sluch psů a jejich schopnost vidět i v noci. Při vyhledávání a záchraně je vždy největší problém čas. V případě laviny vydrží naživu přibližně 90 procent obětí ještě 15 minut po zasypaní, ale 35 minut po zavalení už přežije pouze zhruba 30 procent obětí. Při lavinovém neštěstí valná většina postižených nepřežije, avšak při nasazení psů v rámci pátrání se jejich šance na přežití exponenciálně zvyšují. I přes skutečnost, že jsou již oběti považovány za mrtvé, jsou psi neocenitelnou součástí pátrání - mohou lokalizovat těla, aby členové rodiny mohli zajistit svému milovanému řádný pohřeb.

Záchranní psi jsou schopni vykonat spoustu obdivuhodných věcí včetně slaňování se svým psovodem po horách, dokážou lokalizovat člověka v okruhu 500 metrů, nalézt mrtvé tělo pod vodou, šplhat po žebřících a procházet po nestabilních částech (jako jsou například trámy) či ve zhroutilé budově a ve výčtu by se jistě dalo pokračovat. Všechny tyto činnosti mají ale jediný cíl: hledat lidský pach. Může to být v podobě živého člověka, mrtvého těla, lidského zubu či oděvu. Záchranní psi hledají pohřešované osoby, hledají v oblastech katastrofy přeživší a těla a lokalizují důkazy na místech činu, vše se zaměřením na pach člověka.

Pro lidi samotné by to byl velice obtížný úkol. Ale pro psy, jejichž čich je asi 40krát silnější než u člověka, je to s dobrým výcvikem hračka. Lidská vůně je pro psa stejně silná a výrazná jako vůně čerstvě upečeného koláče pro člověka. Lidské bytosti jsou „páchnoucí“ stvoření - neustále vylučují odumřelé buňky zvané lipidové rafty, které obsahují bakterie a páchnou zřetelně lidsky. Většina odborníků se domnívá, že si psi pomocí těchto raftů vytváří takzvaný „vonný kužel“, který potom při vyhledávání snadno určí. Kožní buňky každého voní jedinečně, což je způsob, kterým pes cítí kousek oděvu a hledá konkrétně poslední osobu, která jej nosila.⁴⁵

⁴⁵ *How Search-and-rescue Dogs Work* [online]. [cit. 2021-02-17]. Dostupné z WWW: <<https://animals.howstuffworks.com/animal-facts/sar-dog4.htm>>.

6.1 Složky využívající záchrannářskou kynologii

Integrovaný záchranný systém

Při vzniku mimořádné události a s tím souvisejícími záchrannými a likvidačními pracemi nastupuje, dle zákona č. 239/2000 Sb., zpravidla na scénu integrovaný záchranný systém (IZS). To je *efektivní systém vazeb, pravidel spolupráce a koordinace záchranných a bezpečnostních složek, orgánů státní správy a samosprávy, fyzických a právnických osob při společném provádění záchranných a likvidačních prací a přípravě na mimořádné události.*⁴⁶ Úkolem tohoto systému je kooperace záchranných a dalších složek právě při mimořádných událostech. IZS tvoří základní a ostatní složky.

Hlavní složky IZS

Úkolem těchto primárních složek IZS je zaručit pohotovost při ohlášení vzniku mimořádné události.

Mezi hlavní složky se řadí:

- Hasičský záchranný sbor České republiky,
- jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany,
- poskytovatelé zdravotnické záchranné služby,
- Policie České republiky.

Ostatní složky IZS

Ostatní složky IZS poskytují při záchranných a likvidačních pracích plánovanou pomoc na vyžádání.

K doplňkovým složkám patří:

- vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil,
- ostatní ozbrojené záchranné bezpečnostní sbory,
- orgány ochrany veřejného zdraví,
- havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby,
- zařízení civilní ochrany bez právní subjektivity,⁴⁷

⁴⁶ ČESKO. Část 1 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2021 [cit. 2021-03-17]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239#cast1>>.

⁴⁷ Tamtéž.

- neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným pracím.⁴⁸

V rámci hlavních složek IZS využívají záchrannou kynologii převážně tyto složky:

6.1.1 Hasičský záchranný sbor České republiky

Hasičský záchranný sbor České republiky (HZS ČR) je klíčovým vedoucím elementem v rámci IZS a plní tedy funkci koordinátora při záchranných a likvidačních pracích. Úkolem HZS ČR je, mimo jiné, poskytnout efektivní a včasnou pomoc při mimořádných událostech, jejichž povaha vyžaduje vyhledání a pomoc osobám uvězněných pod sutinami zřícených objektů či staveb atd. S čímž se pojí další povinnost HZS ČR, konkrétně Operačního a informačního střediska HZS ČR (OPIS HZS ČR), a to v případě potřeby rovněž povolát a nasadit náležité síly a prostředky individuálních složek IZS. Při záchranných pracích je tedy vhodné povolát a uvést v činnost kynologický tým.

Od určité doby bylo nutné navázat spolupráci s organizacemi i jednotlivci dobrovolných kynologů, aby se vhodným způsobem začlenili do záchranných jednotek. Bylo rovněž třeba stanovit technické normy s ohledem na vybavení, taktiky nasazení atd. Pokud chce být psovod certifikován a mít možnost být při pátrací nebo záchranné akci povolán, musí složit specifické atestační zkoušky u odborné kynologické komise MV- generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. Tato odborná komise, která je sestavena z odborníků v kynologii, se zabývá postupy při výcviku a zkoušení. Slouží také k ucelení metod a vymezuje pravomoci individuálních složek IZS v záchranné kynologii.⁴⁹ V rámci atestu existují dvě specializace:

- specializace S (sutiny) – umožňuje držiteli kynologického atestu nasazení při sutinovém vyhledávání ve zřícených budovách k provádění záchranných prací v rámci IZS,*
- specializace P (plošné) – umožňuje držiteli kynologického atestu nasazení k plošnému vyhledávání při pátrání po pohřešovaných osobách v rámci IZS.⁵⁰*

⁴⁸ ČESKO. Část 1 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2021 [cit. 2021-03-17]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239#cast1>>.

⁴⁹ *KYNOLOGIE V IZS* [online]. [cit. 2021-02-23]. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/kynologie-v-integrovanem-zachrannem-systemu-65558.aspx?q=Y2hudW09Ng%3D%3D>>.

⁵⁰ ČESKO *Sbírka interních aktů řízení generálního ředitele HZS ČR – částka 47/2003, Praha: MV, 31. října 2003.*

6.1.2 Policie České republiky

Policie České republiky má ve svých službách přímo vyčleněn odbor služební kynologie. Ve službě je v současné době více než tisíc služebních psů. PČR má vlastní chovné stanice i svá vlastní výcviková střediska. Majoritní část těchto psů má za úkol pátrat po osobách či věcech v rámci hlídkové služby, specializací jiných psů může být pátrání po drogách, zbraních či výbušninách. Specializují se rovněž na vyhledávání osob či, v horším případě, jejich ostatků. *Součástí speciální služební kynologie je moderní kriminalisticko-technická metoda pachové identifikace osob. Speciálně vycvičený pes je schopen podle pachové stopy i po letech identifikovat člověka, který ji zanechal.*⁵¹

V rámci vedlejších složek IZS využívá záchrannou kynologii:

6.1.3 Svaz záchranných brigád kynologů ČR

Toto občanské sdružení vzniklo pod záštitou ministerstva vnitra v roce 1991. Je to největší dobrovolnický spolek v České republice, který se věnuje kynologické záchranné činnosti, působí zde více než pět set členů.

Hlavním účelem tohoto svazu je co nejlépe připravit kynologický záchranný tým pro případy jako je vznik určitých mimořádných událostí či katastrof a s tím související záchrany lidských životů či pátrání po pohřešovaných osobách v neobvyklých terénech. Tato příprava je nezbytná z toho důvodu, aby byly týmy schopné vždy včas reagovat, aby byli členi týmu připraveni na zásah v jakoukoli dobu a byli schopni spojit svoje síly včetně zkušeností a dovedností s Hasičským záchranným sborem či policií. To vše pro záchranu lidských životů.

Svaz záchranných brigád kynologů České republiky (SZBK ČR) má rovněž vlastní Pohotovostní jednotku, kterou tvoří tři nejvhodnější a nejlépe připravená družstva, která jsou schopna v případě potřeby okamžitě jednat. Svaz disponuje atestovanými psovody, kteří fungují právě v rámci Pohotovostní jednotky, ale i v jednotce IRO či zásahové jednotce HZS ČR.⁵²

⁵¹ *Policie České republiky: Police of the Czech Republic*. 2. vydání. Praha: Policejní prezidium České republiky, 2017. ISBN 978-80-270-0664-9. Str. 28.

⁵² *Ve jménu člověka...* [online]. [cit. 2021-02-26]. Dostupné z WWW: <https://www.ecanis.cz/clanky/ve-jmenu-cloveka-_1415.html?klic=1081>.

Každý ze čtrnácti krajů v České republice má vlastní záchrannou brigádu. Výčet brigád tedy vypadá následovně:

- Záchranná brigáda kynologů Praha
- Záchranná brigáda kynologů Středočeského kraje
- Jihočeská záchranná brigáda kynologů
- Záchranná brigáda kynologů Plzeňského kraje
- Záchranná brigáda kynologů Karlovarského kraje
- Záchranná brigáda kynologů Ústeckého kraje
- Záchranná brigáda kynologů Libereckého kraje
- Záchranná brigáda kynologů Královéhradeckého kraje
- Záchranná brigáda kynologů Pardubického kraje
- Záchranná brigáda kynologů kraje Vysočina
- Jihomoravská brigáda SZBK ČR
- Záchranná brigáda kynologů Olomouckého kraje
- Záchranná brigáda kynologů Moravskoslezského kraje
- Záchranná brigáda kynologů Zlínského kraje

6.1.4 Horská služba ČR

Horská služba ČR (HS ČR) je další ostatní složkou IZS - na vyžádání. I HS ČR využívá pro pátrání po osobách a pomoc různé moderní pomůcky, nicméně i v horských oblastech se účast čtyřnohého pomocníka ukázala jako velice efektivní. Nejčastěji zasahují při lavinách a taktéž při plošném vyhledávání osob v horském terénu. Na takovou činnost samozřejmě musí být používání psi odolní a zvyklí na extrémní podmínky (vítr, zima, snížená viditelnost). Z důvodu úspory sil a času se kynologický tým musí často transportovat na dané místo prostřednictvím vozidel, lanovek, skútrů nebo dokonce vrtulníku. I tomuto se tedy musí záchranný pes naučit a přizpůsobit.⁵³

Připojit se k Horské službě ČR jako psovod není vůbec snadné a vyžaduje to splnění množství podmínek. Základem je členství u této složky. K tomu je potřeba především bydlet v dané oblasti a poté dle okrsku najít volné místo u HS ČR. Následuje složitá cesta v podobě nalezení vhodné autorizované osoby, která má u HS ČR alespoň pětiletou praxi a která se za zájemce zaručí. Kandidát musí absolvovat výcvik, chodit na různá školení, zasedání a jiné podobné akce.

⁵³ *Učebnice HS* [online]. [cit. 2021-02-28]. Dostupné z WWW: <<http://ucebnice.horskaslužba.cz/cz/odborna-cast/kynologie/uvod>>.

Po těchto postupech je třeba splnit obtížné zkoušky, jež zahrnují ověření fyzické zdatnosti a první pomoci. Nutností je schopnost orientace v lavinové problematice, topografii atd. Teprve po absolvování těchto postupů je možné přemýšlet nad tím, že bude zájemce, v této fázi již dobrovolný člen HS ČR, psovodem HS ČR. Pokud zájemce dojde až sem, většinou je postup takový, že je pravidelným účastníkem kynologických akcí, kde zastává funkci figuranta. Psovodem HS, který se nasazuje do praktických pátracích akcí, se stává po úspěšném složení atestu.⁵⁴

6.1.5 Městská policie Praha

Služební kynologie u pražské městské policie zahájila svoji činnost v roce 1992. Útvar psovodů, jež spadá právě pod Městskou policii Praha, disponuje dvěma skupinami, a to hlídkovou službou a záchrannou kynologickou skupinou. Vznik této skupiny se připisuje roku 2004. Záchranná kynologická skupina má k dispozici 6 strážníků kynologů se záchrannými psy, kteří se specializují na vyhledávání v sutinách či na plošné pátrání po osobách. Náplní práce kynologů pražské městské policie je hledat osoby ve zřícených objektech, při výbuších plynu, sesuvu půdy nebo pátrat po pohřešovaných osobách atd.

Útvar využívá převážně spolehlivou a osvědčenou rasu německých ovčáků či labradorů, nechybí ani kříženci. Ti se občas, společně se svými psovody, vozí speciálně upraveným vozidlem, konkrétně je to Mercedes Sprinter 4x4, jež slouží jako jakási základna pro zásahy, které mohou vzhledem k jejich rozsahu trvat i několik dní, a je třeba, aby byl tím soběstačný. Automobil je totiž vybaven kuchyňkou, mini koupelnou a samozřejmě kotci, a je tedy pohodlný jak pro psovody, tak pro psy záchranaře. Psovodi tohoto útvaru jsou velcí profesionálové, o čemž svědčí nejen to, že jejich pomoc vyžadují PČR či s HSZ ČR, ale také množství úspěšných zásahů v mezinárodním USAR (Urban Search And Rescue) týmu.⁵⁵

⁵⁴ *Časopis 112 ROČNÍK XIV ČÍSLO 7/2015: ZÁCHRANÁŘSKÁ KYNOLOGIE 10* [online]. Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2015 [cit. 2021-02-28]. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-xiv-cislo-7-2015.aspx?q=Y2hudW09NQ%3d%3d>>.

⁵⁵ *Kynologové Městské policie hl.m. Prahy dostali nové služební vozidlo* [online]. 2017 [cit. 2021-02-28]. Dostupné z WWW: <<https://tydenikpolicie.cz/kynologove-mestske-policie-hl-m-prahy-dostali-nove-sluzebni-vozidlo/>>.

6.1.6 USAR

Zkratka USAR pochází z anglického Urban Search And Rescue. Jedná se o odřad MV - generálního ředitelství HZS ČR, jehož hlavním úkolem je vyhledávání a záchrana obětí v obydlených oblastech při různých přírodních katastrofách - převážně zemětřeseních, nehodách jako je zřícení budov a podobně. Úkolem je také primární péče o zachráněné oběti. K těmto činnostem využívá moderní vyhledávací techniku, ale i vyhledávací psy.

Historie tohoto specializovaného oddělení s jasným konceptem určeným k pátrání a záchraně lidí z trosk zřícených budov se připisuje roku 1999, tedy období, ve kterém svět soustředil všechny dostupné záchranné kapacity do oblastí zasažených zemětřesením v Turecku a na Tchaj-wanu. Zkušenosti z tohoto roku jasně odhalily nepřipravenost ČR k poskytnutí mezinárodní pomoci. Při řešení tohoto problému byla využita mezirezortní vůle k řešení problematiky zapojení sil a zdrojů České republiky do mezinárodních záchranných operací a poskytování humanitární pomoci v zahraničí, čímž se tento stav začal kompletně měnit. Dověšením bylo přijetí zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, jež jasně vymezil realizaci úkolů v dané oblasti. Předmětem rovněž bylo uložení odpovědnosti MV za rozhodování o poskytnutí pomoci po domluvě s Ministerstvem zahraničních věcí. Konečným nařízením byly určeny výchozí předpisy pro participace na mezinárodních záchranných operacích dle vládního nařízení č. 463/2000 Sb.

Záchrannářská technika, dýchací přístroje a pátrací technika jsou nezbytnými pomůckami pro splnění operačních úkonů, které USAR týmy musí být schopné řešit. Mezi vybavení USAR týmu patří výstroj a pomůcky pro výškovou záchranářinu (záchranné práce nad volnou hloubkou), nástroje pro vyproštění zavalených či zaklíněných osob a ostatní technologické prostředky jako echolokátor, bioradar a šterbinové kamery. Neodmyslitelnými členy USAR týmu jsou psůvodi s certifikovanými psy se specializací pro sutinové vyhledávání.⁵⁶

"Cílem USAR operací je zachránit co největší počet lidí v co nejkratším čase a zároveň minimalizovat riziko pro záchranáře."⁵⁷

⁵⁶ Urban Search And Rescue – USAR týmy jsou připraveny pomáhat po celém světě. *Požáry.cz: Ohnisko žhavých zpráv* [online]. Praha, 2012 [cit. 2021-03-14]. Dostupné z WWW: <<https://www.pozary.cz/clanek/59461-urban-search-and-rescue-usar-tymy-jsou-pripraveny-pomahat-po-celem-svete/>>.

⁵⁷ *USAR tým HZS hl. m. Prahy zasahoval v Karlovarském kraji* [online]. [cit. 2021-03-14]. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/usar-tym-hzs-hl-m-prahy-zasahoval-v-karlovarskem-kraji.aspx>>.

Další útvary, které se v rámci své agendy věnují záchranné kynologii, jsou například Městská policie Ostrava, Kynologická záchranná jednotka ČR, Sdružení hasičů Čech, Moravy, a Slezska či Kynologická organizace SIRIUS atd.

Nutno podotknout, že dobrovolní psovodi vychovávají a trénují své vlastní psy a bezpočet hodin se připravují na status „připraven na misi“. Většinou si téměř všechny náklady a výdaje spojené s tréninkem hradí samotní manipulanti.

6.2 Zásahy českých kynologů v zahraničí

Zásah č. 1

Dne 17. srpna 1999 ve 3 hodiny ráno zasáhlo Turecko zemětřesení o síle 7,4 stupně Richterovy škály viz příloha II. a III. Nejvíce zasažena byla města Izmit a Gölcük, která se nacházejí v epicentru zemětřesení. První informace zmínila až 40 000 obětí. Hlavními zásahovými činnostmi v oblasti katastrofy byly záchrana osob ze zřícených budov a další pomoc postiženým lidem jako průběžný průzkum ve zřícených budovách, různá pomoc na základě žádostí atd. Česká republika vyslala do oblasti katastrofy čtyři skupiny, celkem 35 záchrannářů. Jejich nasazení bylo velice úspěšné, podařilo se jim nalézt živé i mrtvé osoby.⁵⁸

Zásah č. 2

Další neštěstí, kde zasahovali čeští kynologové, nastalo 21. září 1999. V 1:45 hodin ráno zasáhlo čínské ostrovy Tchaj-wan v okresech Nanton a Tchaj-čung zemětřesení o síle 8 - 8,2 stupně Richterovy škály a okres Tchaj-čung byl zasažen zemětřesením o 6 stupních Richterovy škály. Čeští pomocníci nocovali ve stanech a potraviny využívaly z vlastních zásob. Celkový počet 1185 obětí, 6 190 zraněných a 10 984 zničených budov. V 15 hodin téhož dne bylo rozhodnuto o vyslání jednotky 5 psovodů plus psů, složené z členů SZBK, která tvořila oficiální českou jednotku, jež doplnil jeden koordinátor z humanitární organizace ADRA (Adventist Development and Relief Agency) a zástupce tchajwanského ministerstva zahraničních věcí. Jednotka odletěla ve stejný den v 19:45 z Prahy.

⁵⁸ *TURKEY AUGUST 1999: USAR team and members abroad / Turkey August 1999* [online]. [cit. 2021-02-28]. Dostupné z WWW: <<http://www.usar.cz/webmagazine/kategorie.asp?idk=296>>.

Po příjezdu do Tchaj-pej pokračovali autobusem 145 km do města Puli. Jednotka dorazila do postižené oblasti v noci a zjistila, že hlavní místní koordinátoři - bez ohledu na katastrofu na místě - spali. Jednotka poté zahájila záchranné operace ve své režii (po dohodě s ochrankou na místě).⁵⁹

Zásah č. 3

Jedna z největších explozí zaznamenaných v moderní historii nastala dne 4. srpna 2020, kdy explodovalo velké množství dusičnanu amonného skladovaného v přístavu města Bejrút, hlavního města Libanonu, a způsobilo nejméně 207 úmrtí, 7500 zranění a škody na majetku ve výši 15 miliard dolarů a podle odhadů skončilo 300 000 lidí bez domova.⁶⁰ I k tomuto neštěstí byl vyslán český záchranný tým. viz příloha IV. Součástí týmu bylo mimo jiné 5 kynologů. I přes to, že našim týmem nebyla nalezena žádná živá osoba, pokládá se tato mise za velice úspěšnou.⁶¹

⁵⁹ CHINA TAIWAN 1999: USAR team and members abroad / China - Taiwan 1999 [online]. [cit. 2021-02-28]. Dostupné z WWW: <<http://www.usar.cz/webmagazine/kategorie.asp?idk=297>>.

⁶⁰ The 2020 blast in the Port of Beirut: can the Lebanese health system “build back better”? *BMC* [online]. 2020, 12 November 2020 [cit. 2021-03-09]. Dostupné z WWW: <<https://bmchealthservres.biomedcentral.com/articles/10.1186/s12913-020-05906-y>>.

⁶¹ Mezinárodní pomoc českého záchrannářského USAR týmu v libanonském Bejrútu. *Záchranný útvar Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. 2020 [cit. 2021-03-01]. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/mezinarodni-pomoc-ceskeho-zachranarskeho-usar-tymu-v-libanonskem-bejrutu.aspx>>.

6.3 Svolání kynologické skupiny

V případech, že je při vzniku mimořádné události potřebná účast některé kynologické skupiny či kynologického odborníka, je nutné je o události včas informovat a zmobilizovat, aby mohli okamžitě jednat a poskytnout svoji odbornou pomoc.

Oprávněné důvody pro povolání a nasazení kynologické skupiny nastávají v případě, že existuje podezření na přítomnost osob zavalených v sutinách při zřícení staveb různých materiálů, sesuvu půdní masy, při velkých dopravních či leteckých neštěstích, průmyslových haváriích a podobně, a zároveň pokud všechny běžné technické prostředky selhaly. Kynologická skupina se povolá rovněž v případě, kdy přítomné zasahující složky IZS nemohou za pomoci všech svých nástrojů vyloučit nepřítomnost osob, protože tam, kde ani technika nestačí, nasadí se pes.

První fází je vyrozumění. Vyrozumění probíhá přes Operační a informační středisko MV-generálního ředitelství HZS ČR (OPIS MV-GŘ HZS ČR). Jinou variantou je skupinu zalarmovat pomocí územně příslušného operačního a informačního střediska hasičského záchranného sboru kraje (OPIS HZS kraje). Děje se tak na základě aktuálního seznamu vlastníků kynologických atestů se specializací S. K vyrozumění dochází buď nepřímo přes vedoucího IZS nebo přes kontaktní místo IZS nebo přímo místně příslušnému členu složky IZS s vhodnou atestací. Po vyrozumění kynologů nastává většinou jejich vyžádání. Někdy ovšem dochází pouze k fázi vyrozumění, jež nahradí fázi vyžádání.

Po zkontaktování OPIS atestovaný kynolog sděluje, zda je schopen zásahu a cca do 30 minut by měl být připraven. Převážně je většinou prostřednictvím vozů HZS ČR, pokud situace nevyžaduje jinak.⁶²

⁶² *Metodika sutinového vyhledávání s využitím záchrannářských psů* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2005 [cit. 2021-03-10]. ISBN 80-866-4038-8.

7 Vlastní šetření

Pro realizaci praktické části byla vybrána kvalitativní a kvantitativní metoda sběru dat. Kvalitativní metoda sběru dat je zde zastoupena řízeným rozhovorem se dvěma odborníky z praxe v rámci záchranné kynologie. Naproti tomu kvantitativní metodu sběru dat v této práci reprezentuje dotazník určený pro laickou veřejnost.

7.1 Strukturovaný rozhovor

Ke splnění cíle bakalářské práce si autorka vybrala dva respondenty, jimž v rámci strukturovaného rozhovoru pokládala několik otázek. Hlavním záměrem je komparace výchozích dat z rozhovoru s odborníky s výsledky dotazníkového šetření pro laickou veřejnost.

Prvním z odpovídajících na strukturovaný rozhovor je pan Jaroslav Sedlák, jenž je bývalý vedoucí Jihočeské záchranné brigády kynologů. Pan Jaroslav Sedlák byl autorkou zvolen z důvodu dlouholeté praxe v dobrovolnické záchranné kynologii a rovněž z důvodu účasti na mediálně nejznámější zahraniční záchranné operaci. Tento rozhovor byl pořizen dne 9. 3. 2021.

Druhým respondentem je pan Matěj Bartošík, bývalý psovod u MP Praha, nynější příslušník HZS ČR a rovněž člen USAR týmu ČR. Pan Matěj Bartošík byl pro rozhovor vybrán převážně proto, že se záchranné kynologii věnuje profesionálně. Pořízení tohoto rozhovoru se uskutečnilo dne 13. 3. 2021.

Rozhovor č. 1 - Pan Jaroslav Sedlák

1. Jak dlouho se věnujete kynologii?

Osobně se původně sportovní kynologii věnuji od roku 1965, záchranné kynologii od roku 1972, kdy jsme založili v Českém Krumlově brigádu záchranných psů.

2. Kolika ostrých zásahů jste se zúčastnil?

Řadu let jsem působil ve funkci výcvikáře SZBK, který byl zpočátku jediným subjektem pro výcvik záchranných psů. Měli jsme každý rok 16 až 24 praktických zásahů v terénu, v sutinách i na vodě. Vedl jsem i mediálně nejznámější zahraniční zásahy, dvakrát v Turecku, na Taiwanu a v Indii, a ve všech případech jsme patřili k nejúspěšnějším zahraničním účastníkům.

3. Myslíte si, že je záchrannářská kynologie v ČR na vysoké úrovni? A podle čeho soudíte?

Záchrannářská kynologie v ČR patřila dlouhé roky k absolutní světové špičce, což bylo zřetelné nejen ve výsledcích světových soutěžích, ale především na zájmu orgánů OSN, IRO i tuzemských složek zajišťujících situaci po neštěstích. Čeští psododci byli vždy žádáni na prvních místech, např. Indie, USA a další. V posledních pěti letech se však situace ve světě podstatně změnila a renomé českých záchrannářů výrazně pokleslo. Dokladem jsou nejen výsledky na světových soutěžích, ale hlavně výkony tuzemských praktických zásahů. Situace je přímým důsledkem současných přístupů vedení jednotlivých organizací, které mezi sebou nespolupracují, a v jejich rozhodování často převažuje politikaření nad odborností. Na řadě klíčových míst v organizacích působí kynologičtí diletanti, jejichž rozhodnutí se pak negativně promítají do celkových výsledků.

4. Domníváte se, že je česká veřejnost dostatečně obeznámena s problematikou záchrannářské kynologie?

Všeobecná informovanost je asi dostatečná, ale po odborné stránce je naopak absolutně nedostatečná. V ČR totiž zcela chybí fungování zastřešujícího orgánu nad jednotlivými záchrannářskými brigádami. Tuto činnost by měla provádět podle svého původního poslání ČMKU (Českomoravská kynologická unie), která se však opírá pouze o činnost SZBK a s ostatními organizacemi vůbec nekomunikuje. Takže naprosto logicky v posledních letech, kdy se SZBK potácí v obrovských vlastních problémech, se situace stále zhoršuje.

5. Jaké předpoklady by měl mít vhodný psododce?

Psododce musí být především zcela oddán myšlence pomoci bližním, stejně jako jsou jí prochnuti všichni pracovníci zdravotnictví v první linii. Samozřejmostí je sportovní duch a smysl pro týmovou práci. A naprostým základem je zdravá láska ke psům bez jakéhokoli polidšťování, ale s naprostým respektem psí osobnosti.

6. Jak dlouho trvá vycvičit psa v psa záchrannářského?

Obecně se mluví o třech letech výcviku u zkušeného psododce a v dobrém kolektivu. Za vycvičeného se považuje pes se složenou zkouškou 3. stupně sutinového, lavinového nebo terénního vyhledávání nebo stupně B mezinárodního zkušebního řádu.

Kolik však skutečně vycvičených psů má dnes společnost k dispozici, když za celý rok je v posledním pětiletém období složena maximálně jedna, nebo žádná vrcholová zkouška?

7. Je výcvik záchranářského psa časově a finančně náročný?

Výcvik psa je v každém směru časově i finančně velmi náročný, záleží však na vytyčených cílech. Je rozhodně nepřijatelné, že současné oficiální podmínky ve společnosti někdy dovolují považovat za „speciálně vycvičeného“ psa i takového, který má splněnu zkoušku pouze 1. stupně.

8. Jaké jsou nejčastější důvody selhání kynologického týmu při nasazení?

Jednoznačně špatné vedení akce, diletantská organizace zásahu. „Úspěch záchranáře závisí na dokonalé souhře lidského mozku a psího čichu“ je stálé heslo vystihující naprosto vše.

9. Pozorujete nějaký rozdíl ve výcviku psa bez/s průkazem původu?

Ve výcvikovém přístupu rozdíl není žádný, záleží na temperamentu, zdravotním stavu a čichových schopnostech jednotlivce. Rodokmen je však vítanou základní pomůckou pro výběr kvalitního štěněte.

10. Je možné se na území ČR profesí kynologa-záchranáře živit?

V ČR, ale ani jinde ve světě, se profesí kynologa záchranáře trvale živit nelze. Produktivní psí život je zoufale krátký a nikdo nemůže zaručit, že váš další pes bude stejně kvalitní jako ten předcházející.

Proto i ve světě jsou k praktickým zásahům vždy povolávání amatérští kynologové, jejichž momentální výsledky jsou v soutěžích a prověrkách nejúspěšnější. Pyramida soutěžních výsledků vypovídá nejpřesvědčivěji o sehranosti dvojice psovod-pes. Nejnáročnější požadavky jsou ale vždy kladeny především na osoby provádějící výběr, tedy rozhodčí, kteří jsou mnohem více a systematictěji prověřováni než psovodi.⁶³

⁶³ Rozhovor s panem Jaroslavem Sedlákem, bývalým vedoucím Jihočeské záchrané brigády kynologů ze dne 9. 3. 2021.

Rozhovor č. 2 - Pan Matěj Bartošík

1. Jak dlouho se věnujete kynologii?

Chovu psů se věnuji cca 24 let. Služební kynologii se věnuji 12 let.

2. Kolika ostrých zásahů jste se zúčastnil?

Účastnil jsem se přibližně 25-30 zásahů - cca půl na půl sutinová nasazení/plošná pátrání.

3. Myslíte si, že je záchranářská kynologie v ČR na vysoké úrovni? A podle čeho soudíte?

Myslím si, že ano. Máme dobré jméno i obraz ve světě, což například ve spojení s USAR týmem lze vidět i na několika ostrých i simulovaných mezinárodních operacích ve světě. Záchranářská kynologie v ČR je poměrně dobře financována.

4. Domníváte se, že je česká veřejnost dostatečně obeznámena s problematikou záchranářské kynologie?

Samozřejmě laická veřejnost nedokáže plně vnímat rozdíly mezi jednotlivými složkami a většinou jí uniká už samotný rozdíl mezi psem záchranářem a psem hlídkovým (popř. psem s další specializací). Samozřejmě využití záchranářského psa spočívá především v možnosti nalezení pohřešované osoby bez rizika napadení tímto psem, což je dáno speciálním výcvikem, a ve velké míře se odlišuje od nalezení psem pátracím nebo hlídkovým, kde se toto riziko nedá zcela vyloučit. Tento základní rozdíl mnoho lidí nechápe. Dalším problémem je, že lidé nevědí, jaké složky IZS a složky IZS na vyžádání/ostatní složky IZS mohou ze zákona při záchranných pracích zasahovat a ze své nevědomosti samozřejmě přijmou věcnou pomoc ne zcela kvalifikovaných psovodů s neatestovanými psy.

5. Jaké předpoklady by měl mít vhodný psovod?

Určitě skvělá fyzická zdatnost (fyzická náročnost při pátrání v silně exponovaném terénu), psychická odolnost (únava, stres a potenciální nálezy osoby, popř. jejích ostatků), teoretické i praktické znalosti a připravenost (zdravověda, lidská i psí anatomie, kartografie, schopnost pracovat s technologickými vymoženostmi, které při práci využíváme), znalost zákonů a základů kriminalistiky, schopnost respektovat autority a kolegiálnost, částečně i finanční nezávislost a časová flexibilita.

6. Jak dlouho trvá vycvičit psa v psa záchranářského?

Obvykle to bývá okolo 3 let věku zvířete, ale bývá to různé - plemeno, systematickosti výcviku, motivovatelnost psa atd. Pes se musí vypořádat se zátěží počasí, podnebí, stresem na "place", nároky psovoda, prostředí, fyzickou zátěží atd. Jednoduše řečeno musí pes vyspět fyzicky i psychicky, aby se nesložil z neočekávaných situací - např. jedna z disciplín při přezkoušení během atestace MV.

7. Je výcvik záchranářského psa časově a finančně náročný?

Ano, pokud nebudu fungovat jako profesionální psovod pod nějakou složkou, bude výcvik náročný v obou směrech a samozřejmě i mezi různými složkami jsou ohromné rozdíly. Dobrovolník si hradí většinu nákladů na výcvik, pobyt na různých instrukčně metodických zaměstnáních (IMZ), vybavení, veterinární péči, krmení.

8. Jaké jsou nejčastější důvody selhání kynologického týmu při nasazení?

Nesystematickosti (přeskočené základní stupně v posloupnosti výcviku) a nedostatečná četnost opakování těchto stupňů výcviku, špatné orientace v mapě či terénu. Špatné teoretické znalosti, které psovod musí umět užít v praxi - znalost směru větru, vliv počasí na práci psa (vlhkost, teplota), fyzická nepřipravenost psovoda i psa.

9. Pozorujete nějaký rozdíl ve výcviku psa bez/s průkazem původu?

Rozdíl nemusí být zřetelný, pokud bude člověk zohledňovat psy stejné rasy. Některé rasy mají lepší předpoklady pro využití při pachových pracích než jiné a samozřejmě člověk nesmí srovnávat německého ovčáka s PP/ bez PP vůči jinému, diametrálně odlišnému plemeni bez PP/ s PP. Lze samozřejmě ovšem říci, že u psů s PP je tendence vyřazovat z chovu nemocné jedince a v optimálním případě by pes z takového chovu měl splňovat předpoklad, že nebude psychicky nebo fyzicky slabší, což se nedá u psů bez PP říci, pokud nejde o cílené křížení se zachováním celkového zdraví vstupních jedinců před křížením.

10. Je možné se na území ČR profesí kynologa záchranáře živit?

Určitě ano. Vzhledem k tomu, že jsem byl přes 5 let zaměstnancem MP Praha se specializací strážník specialista psovod záchranář, dokážu říci, že ano. Ovšem je nutno říci, že MP Praha je asi jediná organizace, která má skoro vše podchycené tak, aby se zachovaly veškeré předpoklady pro možnost vykonávat takovou specializaci.

HZS ČR má také psovody záchranáře, ale vše je, možná dočasně, kostrbaté a v první řadě jsou to vždy příslušníci HZS ČR se specializací navíc, která ovšem nikdy nebude přebírat hlavní náplň jejich činnosti, oproti MP Praha, kde je strážník specialista, který slouží vždy a pouze na specializovaném útvaru. Na druhou stranu se člověk nemusí dostávat do kolotoče, kdy je jeho mzda závislá na osvědčení psa pro sutinové vyhledávání - příklad: Mám psa, kterému je 6 let a měl bych si pořídit štěně, abych při případné nemohoucnosti psa v 9 letech měl dospělého mladého psa v záloze, který by mi měl starého psa plynule nahradit.⁶⁴

⁶⁴ Rozhovor s panem Matějem Bartošíkem, příslušník HZS ČR a člen USAR týmu ČR, ze dne 13. 3. 2021.

7.2 Dotazník pro veřejnost

Pro kvantitativní část praktické části byl zvolen dotazník pro laickou veřejnost (viz příloha I). Byl realizován v listinné formě, vytvořen za pomoci aplikace MS Word. Použity byly pouze uzavřené otázky, v některých měli respondenti možnost vybrat více než jednu z nabízených odpovědí. Výzkum byl proveden pomocí anonymního dotazníkového šetření v České republice, konkrétně v Plzeňském kraji a probíhal od 28. 2. 2021 do 2. 3. 2021. Vzorek respondentů byl zvolen prostým náhodným výběrem. Autorka rozdala celkem 200 kusů tištěných dotazníků, nicméně vráceno a vyplněno bylo pouze 148 dotazníků, což činí 74% návratnost. Přesto je autorka s touto návratností velice spokojená.

Pohnutkou pro výběr metody pomocí dotazníkového šetření byl úmysl oslovit co největší počet respondentů a značná pravděpodobnost vysoké návratnosti odpovědí. Výhodou dotazníku je rovněž návrat přehledných, dobře tříditelných a srozumitelných údajů.

Hypotéza č. 1 - První hypotéza předpokládá, že valná většina respondentů není seznámena s problematikou záchranářské kynologie. Této hypotézy se týkají otázky č. 4, 8, 10 a 11.

Hypotéza č. 2 - U druhé hypotézy je stanoven předpoklad, že nadpoloviční většina dotázaných si uvědomuje časovou i finanční náročnost výcviku záchranného psa. S touto hypotézou souvisí otázky č. 5 a 6.

Hypotéza č. 3 - Třetí hypotéza stanoví předpoklad, že většina dotázaných se domnívá, že se profesí kynologa záchranáře dá žít. K této hypotéze se řadí otázka č. 9 a 12.

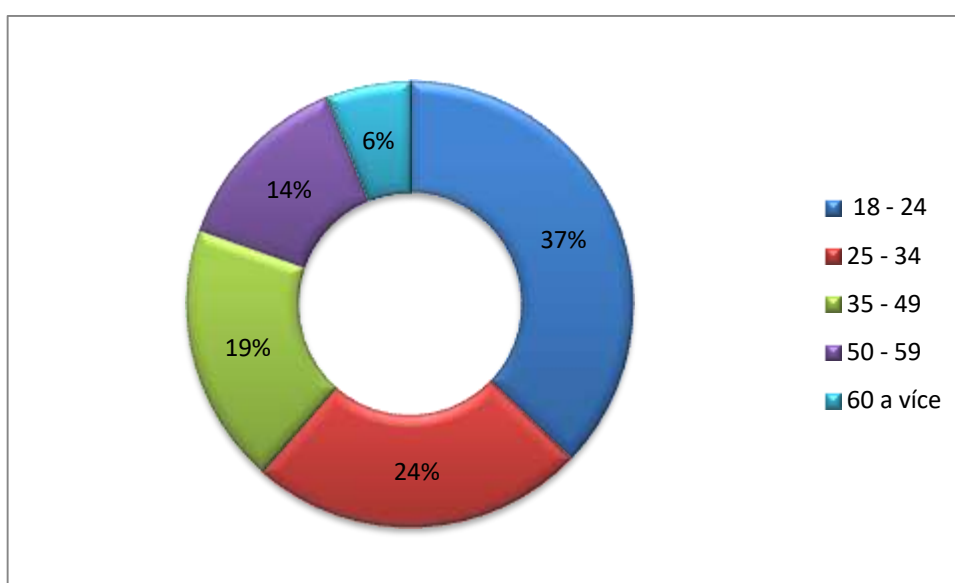
Hypotéza č. 4 - Předpoklad čtvrté hypotézy je, že minimální počet respondentů, konkrétně 10 %, si o profesi kynolog-záchranář myslí, že to není záslužná práce. Týká se jí otázka č. 7.

Otázka č. 1: Kolik je Vám let?

Tabulka 1: Věk respondentů⁶⁵

Odpovědi	Počet	%
18 - 24	55	37
25 - 34	36	24
35 - 49	28	19
50 - 59	20	14
60 a více	9	6
Celkem	148	100

Graf 1: Věk respondentů⁶⁶

Zjištěné informace

Nejvíce oslovených respondentů z celkových 148 - konkrétně 55, jsou mladí lidé ve věku 18–24 let, což činí 37 % z oslovených. Druhou nejvíce zastoupenou skupinou z dotázaných jsou lidé, jejichž věk je 25–34 let, těchto respondentů je celkem 36 a procentuální část činí 24 %. Ve skupině 35–49 let je 28 lidí, tedy 19 %. Předposlední třídou jsou respondenti ve věku 50–59 let, těch je 14 %, tedy 20 respondentů. Nejméně respondentů je ve věkové kategorii 60 a více, zde je to pouhých 9 respondentů, což činí 6 %. Tato otázka identifikuje jeden z obecných parametrů respondentů, tedy jejich věk. Z grafu vyplývá, že valná většina odpovídajících je v mladém věku od 18 do 34 let a výchozí data vychází z jejich rozhledu.

⁶⁵ Vlastní zdroj

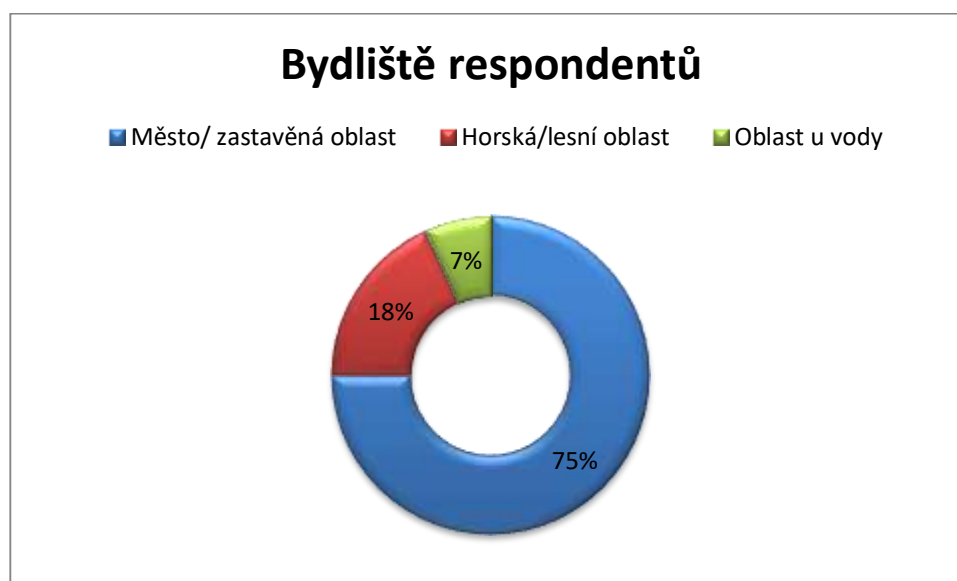
⁶⁶ Vlastní zdroj

Otázka č. 2: Kde žijete?

Tabulka 2: Bydliště respondentů⁶⁷

Odpovědi	Počet	%
Město/ zastavěná oblast	111	75
Horská/lesní oblast	27	18
Oblast u vody	10	7
Celkem	148	100

Graf 2: Bydliště respondentů⁶⁸

Zjištěné informace

Otázka týkající se bydliště respondentů byla do dotazníku zvolena z toho důvodu, zda by mohlo být povědomí dotázaných o záchranářské kynologii ovlivněno tím, v jaké oblasti bydlí. Ve městě bydlí celkem 111 z dotázaných, což je 75 %. V horské či lesní oblasti žije 27 respondentů, procentuální část tvoří 18 %. Nejméně z dotázaných bydlí v oblasti u vody a to konkrétně 10 lidí, tedy 7 %. Z tohoto grafu je patrné, že nejvíce respondentů bydlí ve městě či zastavěné oblasti.

⁶⁷ Vlastní zdroj

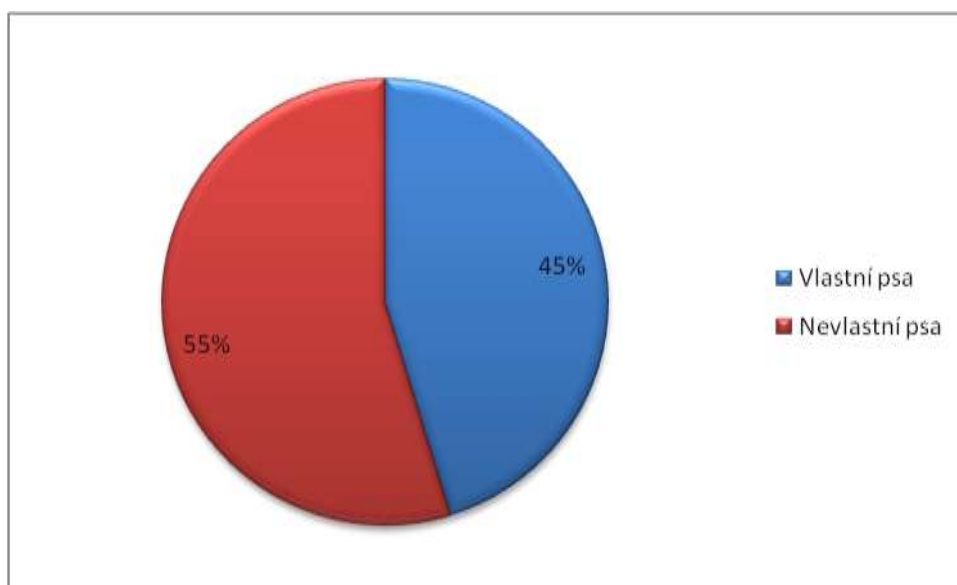
⁶⁸ Vlastní zdroj

Otázka č. 3: Vlastníte psa?

Tabulka 3: Poměr respondentů vlastních/nevlastních psa⁶⁹

Odpovědi	Počet	%
Ano	67	45
Ne	81	55
Celkem	148	100

Graf 3: Poměr respondentů vlastních/nevlastních psa⁷⁰

Zjištěné informace

Dalším dotazem, směřujícím na veřejnost byla otázka, zda respondenti vlastní psa. Tento dotaz byl zvolen z toho důvodu, že se domnívám, že zde může existovat určitá pravděpodobnost, že fakt, zda respondenti vlastní či nevlastní psa, může ovlivnit další výsledky. Jak je z grafu patrné, majoritní část dotázaných, tedy 55 %, konkrétně 81 odpovídajících, nevlastní psa. Menší část grafu je obsazena lidmi, kteří psa vlastní, je jich celkem 67, což je v tomto případě 45 %.

⁶⁹ Vlastní zdroj

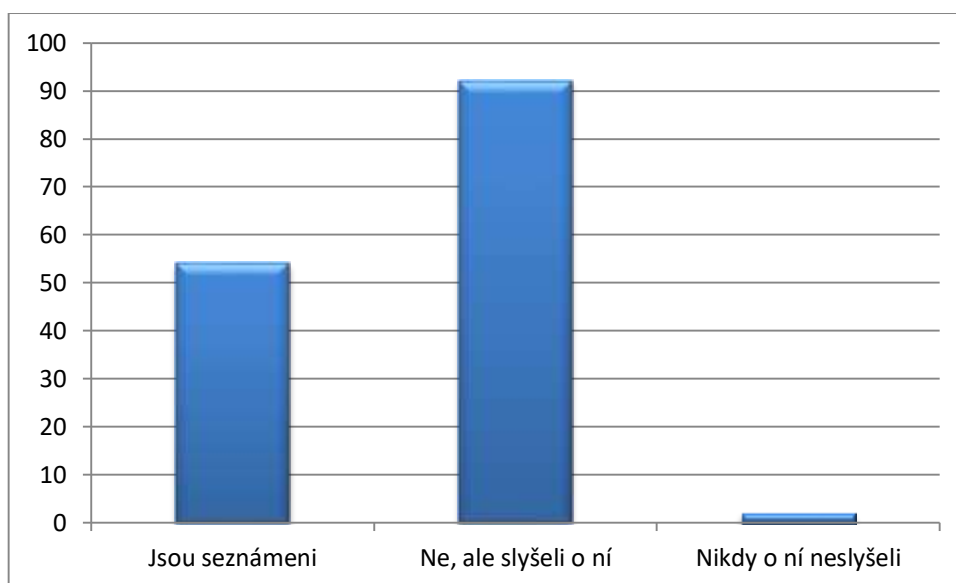
⁷⁰ Vlastní zdroj

Otázka č. 4: Jste seznámeni s problematikou záchranářské kynologie?

Tabulka 4: Povědomí veřejnosti o záchranářské kynologii⁷¹

Odpovědi	Počet	%
Ano, jsem.	54	37
Ne, ale slyšel/a jsem o ni.	92	62
Ne, nikdy jsem o ni neslyšel/a.	2	1
Celkem	148	100

Graf 4: Povědomí veřejnosti o problematice záchranářské kynologie⁷²

Zjištěné informace

Otázka číslo 4 byla zvolena z toho důvodu, abych zjistila, zda jsou lidé vůbec seznámeni s problematikou záchranářské kynologie, zda o ní alespoň slyšeli, nebo o ní vůbec neslyšeli. Na tomto grafu lze vidět poměr mezi respondenty, kteří mají o záchranářské kynologii nějaký přehled, alespoň o ní slyšeli, nebo o ní vůbec neslyšeli. Nejvíce respondentů zvolilo odpověď, "ne, ale slyšel/a jsem o ni" a to přesně 92 respondentů, tedy 62 %. Druhou nejvíce volenou odpovědí je varianta ve znění "ano, jsem" (seznámen/a s problematikou záchranářské kynologie), a to konkrétně 54 dotázaných, tedy 36 %. Pouze dva respondenti označili, že o problematice záchranářské kynologie nikdy neslyšeli, což vychází na 1 % odpovídajících. Tento graf tedy jasně ukazuje, že většina respondentů má základní povědomí ohledně záchranářské kynologie, tudíž o ni někdy/někde museli slyšet.

⁷¹ Vlastní zdroj

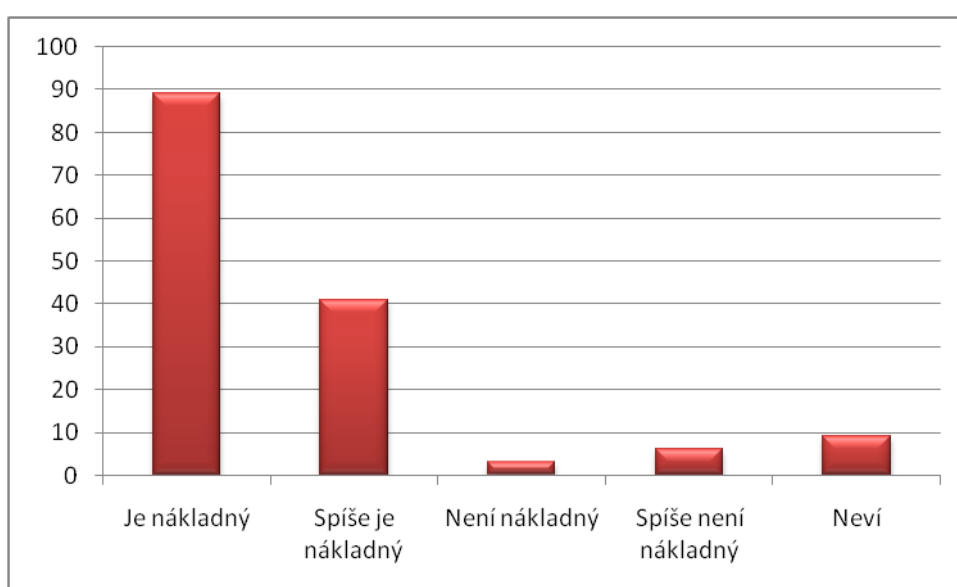
⁷² Vlastní zdroj

Otázka č. 5 - Myslíte si, že je výcvik záchranářského psa nákladný?

Tabulka 5: Povědomí veřejnosti o nákladnosti výcviku psa⁷³

Odpovědi	Počet	%
Ano	89	60
Spíše ano	41	28
Ne	3	2
Spíše ne	6	4
Nevím	9	6
Celkem	148	100

Graf 5: Nákladnost výcviku záchranářského psa⁷⁴

Zjištěné informace

Pátou otázkou v pořadí je dotaz na povědomí veřejnosti o nákladnosti výcviku záchranářského psa. Záměrem této otázky bylo zjistit, zda respondenti alespoň tuší, jak moc je výcvik záchranářského psa finančně nákladný. Nejvíce zde respondenti volili odpověď ano, tudíž se domnívají, že výcvik záchranářského psa je nákladný, tuto variantu totiž zvolila nadpoloviční většina, a to 89 respondentů, což tvoří 60 % odpovědí. Možnost "spíše ano" zvolilo 41 respondentů, tudíž 28 %. Někteří respondenti na tuto otázku neznali odpověď, tudíž zvolili možnost "nevím" - celkem 9 respondentů (6 % odpovědí). Předposlední možností je odpověď "spíše ne", která byla zvolena celkem 6 respondenty, tedy 4 %. Nejméně označovaná odpověď byla varianta "ne", jež byla vybrána třemi respondenty a jejíž podíl tvoří 2 %. Výsledkem tedy je, že většina dotázaných si je vědoma finanční náročnosti tohoto výcviku.

⁷³ Vlastní zdroj

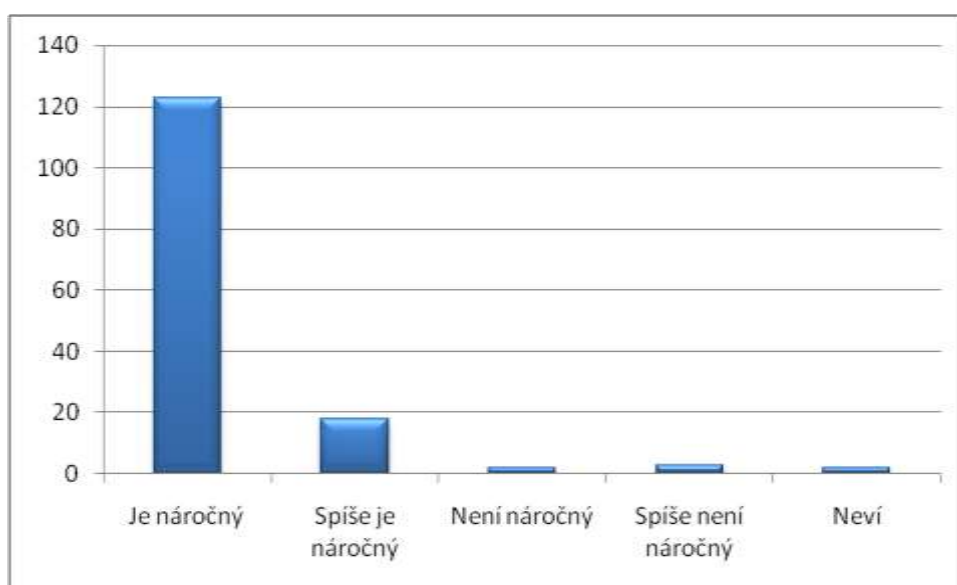
⁷⁴ Vlastní zdroj

Otázka č. 6 - Myslíte si, že je výcvik záchranářského psa časově náročný?

Tabulka 6: Povědomí veřejnosti o časové náročnosti výcviku psa⁷⁵

Odpovědi	Počet	%
Ano	123	83
Spíše ano	18	13
Ne	2	1
Spíše ne	3	2
Nevím	2	1
Celkem	148	100

Graf 6: Časová náročnost výcviku záchranářského psa⁷⁶

Zjištěné informace

Podobně jako otázka číslo 5 byla položena otázka číslo 6, tedy cílem bylo zjistit, zda mají respondenti alespoň základní povědomí o časové náročnosti výcviku záchranářského psa. Z tohoto grafu je patrné, že skoro všichni (83 %) z respondentů mají takový názor, že výcvik záchranářského psa je časově náročný. Pouze 1 %, tedy konkrétně 2 respondenti, zvolili odpověď "ne" a "nevím". Varianta "spíše ne" byla zvolena třemi respondenty, tedy 2 %. Druhou největší skupinou, konkrétně 12 %, jsou respondenti, kteří zvolili odpověď "spíše ano". Jako přínos tohoto grafu můžeme považovat skutečnost, že většina dotázaných se domnívá, že výcvik záchranářského psa je časově náročný.

⁷⁵ Vlastní zdroj

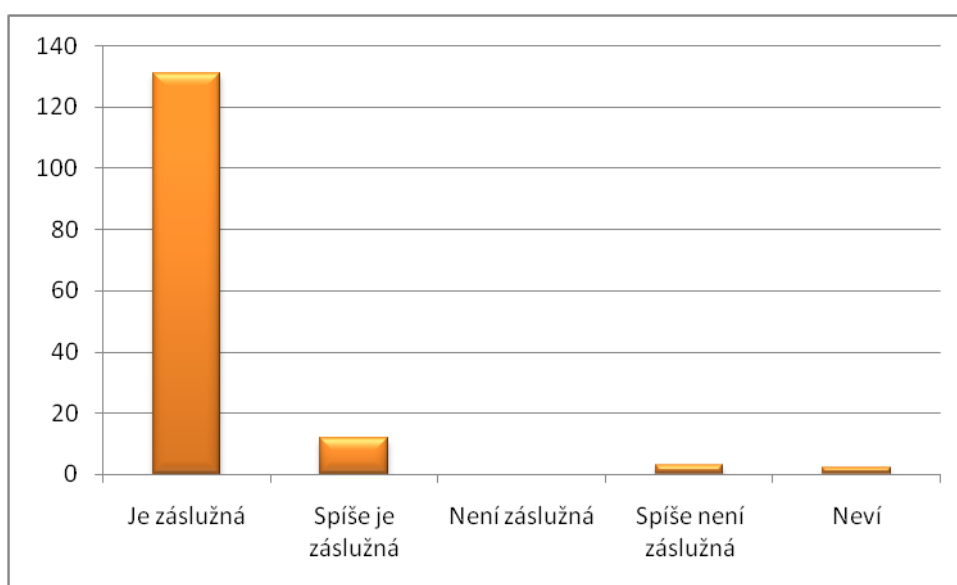
⁷⁶ Vlastní zdroj

Otázka č. 7 - Myslíte si, že je záchranářská kynologie záslužnou prací?

Tabulka 7: Názor veřejnosti na záslužnost záchranářské kynologie⁷⁷

Odpovědi	Počet	%
Ano	131	89
Spíše ano	12	8
Ne	0	0
Spíše ne	3	2
Nevím	2	1
Celkem	148	100

Graf 7: Záslužnost práce kynologa.záchranáře⁷⁸

Zjištěné informace

Cílem otázky číslo 7 bylo zjištění, jak veřejnost vnímá záslužnost této náročné práce. Výsledky jsou celkem uspokojivé, jelikož naprostá většina, tedy 131 respondentů ze 148 celkových, se domnívá, že záchranářská kynologie je prací záslužnou (dohromady 89 %). Celkem 12 respondentů označilo odpověď "spíše ano", což tvoří celkem 8 % odpovídajících. Možnost "spíše ne" byla zvolena třemi respondenty (2 %), možnost "nevím" si vybrali 2 respondenti (1 %). Překvapivě, možnost "ne" nebyla zvolena vůbec. Z odpovědí z tohoto grafu je jasné, že mínění veřejnosti o profesi záchranáře kynologa je pozitivní a veřejnost se domnívá, že je to záslužná práce.

⁷⁷ Vlastní zdroj

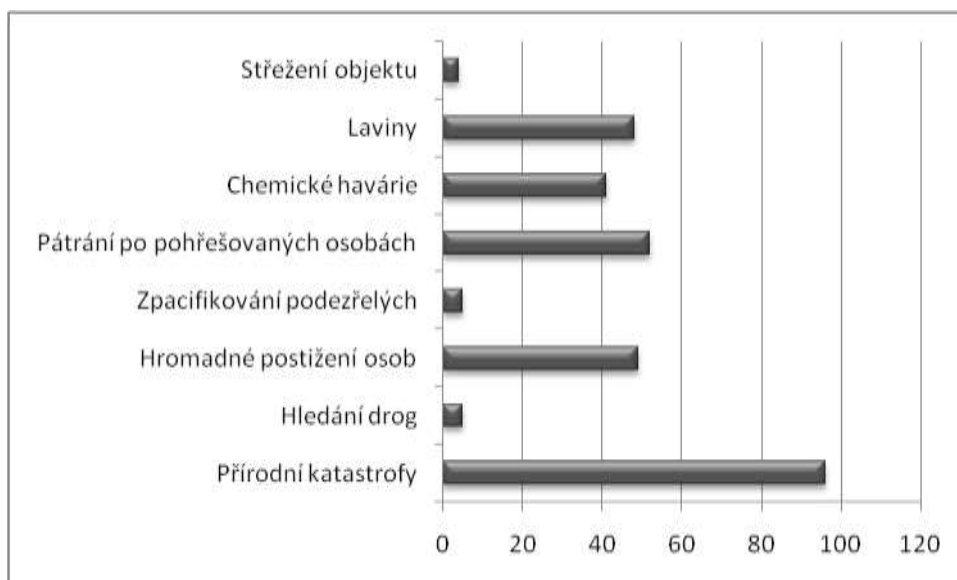
⁷⁸ Vlastní zdroj

Otázka č. 8 - Při jakých událostech lze záchranářského psa využít?

Tabulka 8: Použití záchranářského psa⁷⁹

Odpovědi	Počet	%
Přírodní katastrofy	96	32
Hledání drog	5	2
Hromadné postižení osob	49	16
Zpacifikování podezřelých	5	2
Pátrání po pohřešovaných osobách	52	17
Chemické havárie	41	14
Laviny	48	16
Střežení objektu	4	1
Celkem	300	100

Graf 8: Použití záchranářského psa⁸⁰

Zjištěné informace

Cílem tohoto grafu je zjištění, jak správně jsou respondenti informováni o možnostech využití záchranářských psů. Při odpovídání na tuto otázku mohli respondenti zvolit více variant odpovědí, celkem měli na výběr 8 různých odpovědí s možnostmi, kde se dá využít záchranářský pes. Respondenty nejvíce volená odpověď je varianta "přírodní katastrofy", tuto odpověď zaškrtnulo celkem 96 lidí, tedy 32 %. Další nejvíce volenou odpovědí je varianta "pátrání po pohřešovaných osobách" s 52 odpověďmi, tedy 17 %.

⁷⁹ Vlastní zdroj

⁸⁰ Vlastní zdroj

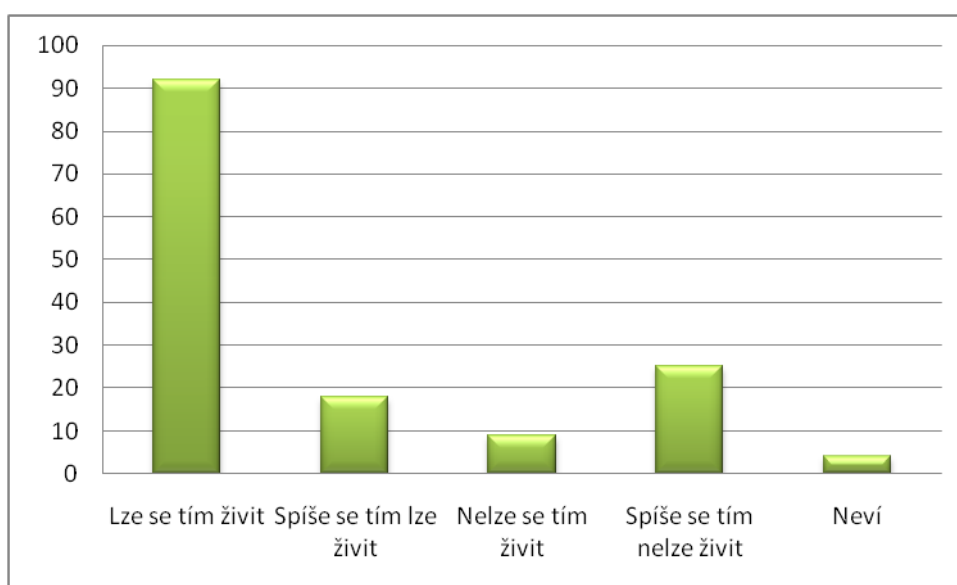
Třetí nejčastěji zvolená varianta byla odpověď "hromadné postižení osob, celkem 49 respondentů a 16 %. Možnost "laviny" zvolilo celkem 48 lidí a tudíž 16 % respondentů. Odpověď "chemické havárie" označilo 41 respondentů, což tvoří 14 %. Mezi nejméně označené odpovědi se řadí "hledání drog" a "zpacifikování podezřelých", kdy obě tyto možnosti obdržely 5 odpovědí, tedy 2 %. Poslední z nabídky odpovědí skončilo "střežení objektu" s pouze 4 odpověďmi, tedy 1 % ze všech odpovědí.

Otázka č. 9 - Domníváte se, že je možné se profesí záchranářského kynologa živit?

Tabulka 9: Názor veřejnosti na možnost živení se záchranářskou kynologií⁸¹

Odpovědi	Počet	%
Ano	92	62
Spíše ano	18	12
Ne	9	6
Spíše ne	25	17
Nevím	4	3
Celkem	148	100

Graf 9: Možnost živení se prací záchranného kynologa⁸²

Zjištěné informace

Cílem této otázky bylo zjistit, zda se lidé domnívají, že se touto činností dá živit. Nejvíce respondentů volilo odpověď "ano", a to konkrétně 92 lidí, tedy 62 %. Druhou nejčastěji volenou odpovědí je překvapivě odpověď "spíše ne", jež byla zvolena celkem 25 odpovídajícími a tvoří 17 % odpovědí. Celkem 18 respondentů zvolilo odpověď "spíše ano", tedy celkem 12 %. Takový názor, že se profesí záchranářského kynologa živit nelze, zvolilo prostřednictvím odpovědi "ne" 9 respondentů (6 %) a existují i respondenti, kteří neví, zda se touto profesí lze živit, a tedy zvolili možnost "nevím", byli celkem 4, tedy 3 %. Veřejnost si tedy převážně myslí, že se touto profesí dá živit.

⁸¹ Vlastní zdroj

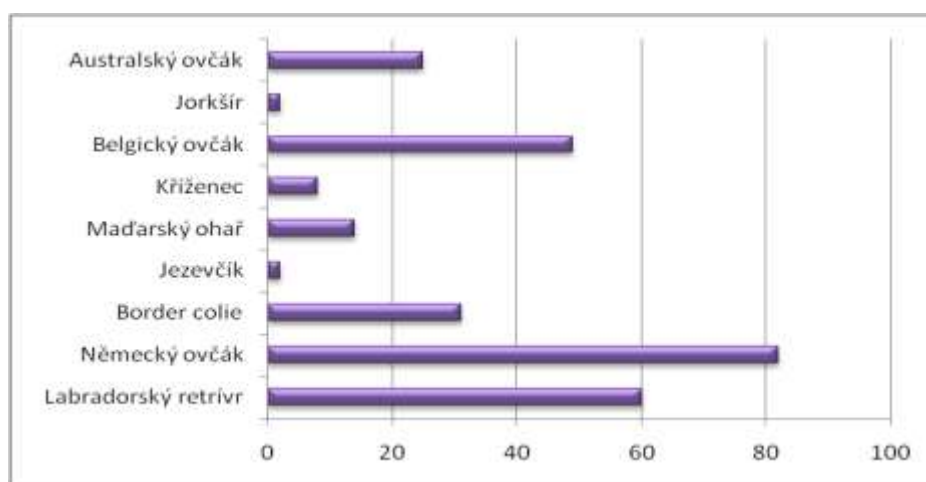
⁸² Vlastní zdroj

Otázka č. 10 - Jaké i myslíte, že je nejčastěji používané plemeno psa vhodného k záchranářské kynologii?

Tabulka 10: Nejčastěji používaná plemena v záchranářské kynologii dle respondentů⁸³

Odpovědi	Počet	%
Labradorský retrívr	60	22
Německý ovčák	82	30
Border colie	31	11
Jezevčík	2	1
Maďarský ohař	14	5
Kříženec	8	3
Belgický ovčák	49	18
Jorkšír	2	1
Australský ovčák	25	9
Celkem	273	100

Graf 10: Nejčastěji používaná plemena v záchranářské kynologii⁸⁴

Zjištěné informace

Účelem tohoto grafu je zjistit, jak správně jsou respondenti informováni o nejčastěji využívaných rasách záchranářských psů. U této otázky bylo možné označit více odpovědí, z celkem z deseti variant. Nejvíce označované plemeno je německý ovčák, které zvolilo 82 respondentů, což je celkem 30 %, druhé nejčastější je labradorský retrívr, jenž byl označen celkem 60 respondenty, což tvoří 22 % odpovědí. V závěsu je plemeno belgický ovčák, jež bylo zvoleno 49 dotázaných, tedy 18 %. Na čtvrtém místě se umístilo plemeno border colie s 31 odpověďmi a 11 %. Celkem 25 respondentů potom označilo rasu australského ovčáka, procentuálně 9 %. Osmkrát byl zvolen kříženec (3 %), dvakrát jezevčík a rovněž jorkšír, což tvoří 1 % u každé odpovědi.

⁸³ Vlastní zdroj

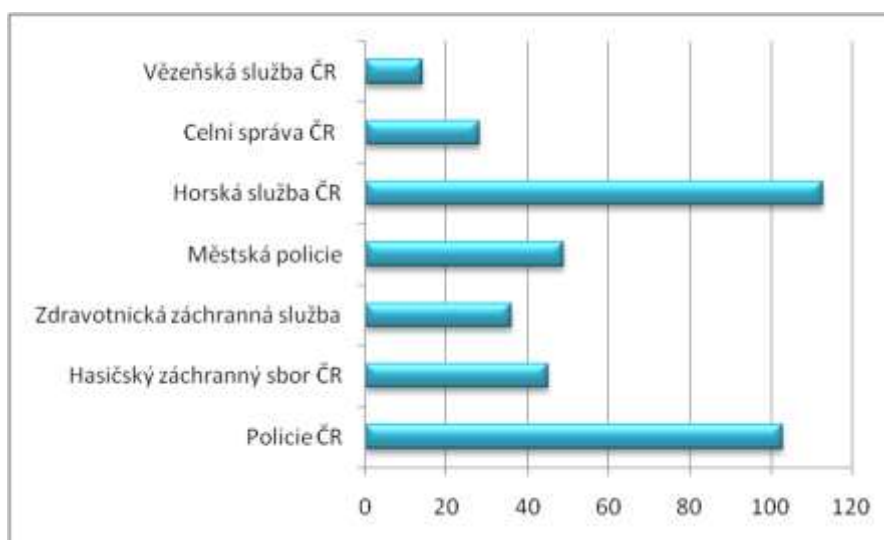
⁸⁴ Vlastní zdroj

Otázka č. 11 - Která z těchto složek používá záchrané psy?

Tabulka 11: Využití záchraných psů specifickými útvary⁸⁵

Odpovědi	Počet	%
Policie ČR	103	27
Hasičský záchranný sbor ČR	45	12
Zdravotnická záchranná služba	36	9
Městská policie	49	13
Horská služba ČR	113	29
Celní správa ČR	28	7
Vězeňská služba ČR	14	4
Celkem	388	100

Graf 11: Využití záchraných psů specifickými útvary⁸⁶

Zjištěné informace

Smyslem otázky číslo 11 je zjistit, jak moc se veřejnost orientuje ve využití záchranných psů specifickými útvary. V této otázce mohli respondenti volit více odpovědí. Nejvíce respondenti volili Horskou službu ČR, celkem ji označilo 113 lidí, tedy 29 %. V těsném závěsu je Policie ČR, se 103 odpověďmi (27 %). Překvapivě dost respondentů nesprávně označilo Zdravotnickou záchrannou službu a to celkem 9 % dotazovaných, naproti tomu Hasičský záchranný sbor ČR označilo pouze 12 % z oslovených. Poměrně nečekané jsou i odpovědi jako Celní správa ČR či Vězeňská služba ČR. Výsledkem této otázky je zjištění, že veřejnost si není jistá, kdo tyto záchranné psy vlastně využívá.

⁸⁵ Vlastní zdroj

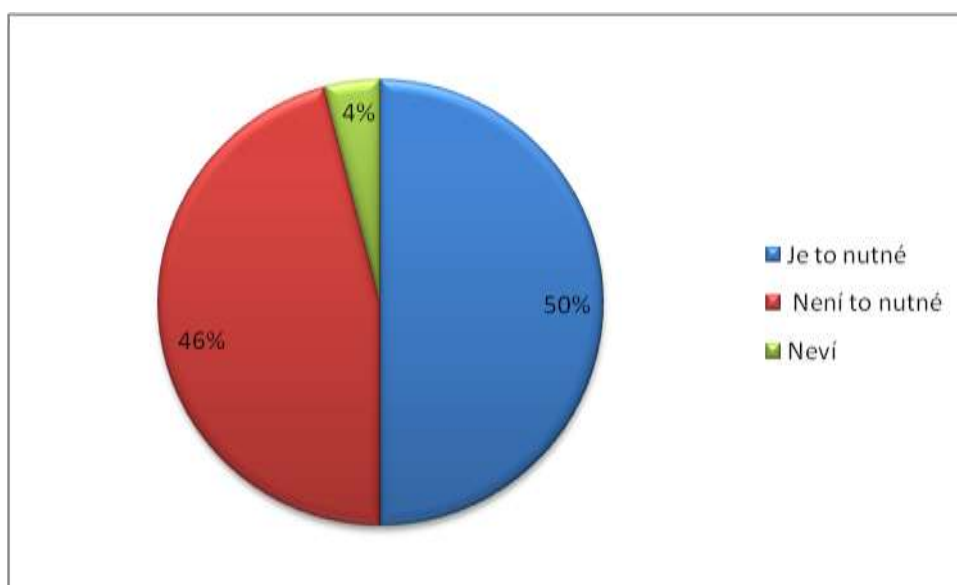
⁸⁶ Vlastní zdroj

Otázka č. 12 - Myslíte si, že je pro tuto profesi nutné být vystudovaným kynologem?

Tabulka 12: Názor veřejnosti na nutnost absolvování studia tohoto oboru⁸⁷

Odpovědi	Počet	%
Ano	74	50
Ne	68	46
Nevím	6	4
Celkem	148	100

Graf 12: Nutnost absolvování studia tohoto oboru⁸⁸

Zjištěné informace

Cílem této otázky bylo zjistit, zda se lidé domnívají, že kynolog musí být vystudovaný, aby mohl tuto činnost provádět. Z grafu je patrné, že většina respondentů, tj. 74 lidí, tedy 50 % dotázaných si myslí, že je nutné, aby osoba, která provádí záchranářskou kynologii, byla v tomto oboru také patřičně vzdělaná. Poměrně velké množství respondentů zvolilo odpověď "ne" a domnívá se tedy, že kynolog záchranář nemusí být vystudovaným kynologem. Tuto odpověď zvolilo 46 % dotázaných, celkově 68 z nich. Odpověď "ano" a "ne" je v tomto grafu poměrně vyrovnaná, přesto převažuje odpověď "ano" a veřejnost se tedy spíše domnívá, že je nezbytné mít vystudovaný obor kynologie.

⁸⁷ Vlastní zdroj

⁸⁸ Vlastní zdroj

8 Vyhodnocení vlastního šetření

8.1 Vyhodnocení strukturovaného rozhovoru

Cílem strukturovaného rozhovoru bylo zkoumání přístupu vybraných kynologů. Byli osloveni dva odborníci, konkrétně bývalý vedoucí a člen jihočeské záchranné kynologické brigády s téměř padesátiletou praxí a profesionální záchranářský kynolog a člen USAR týmu. Při čtení obou těchto rozhovorů lze pozorovat, že názor dvou odborníků ve stejném oboru se může lišit, ač jde o postoj ke stejné aktivitě. Důvodem může být rozdílně dlouhá praxe, počet zažitých zásahů, ale také fakt, že jeden z účastníků rozhovoru se záchranářské kynologii věnuje profesionálně a druhý v dobrovolnické formě.

Rozdílný náhled na věc je patrný například v otázce číslo 3., kde jeden z respondentů uvádí, že kynologie v ČR je na vysoké úrovni, kdežto druhý odpovídající tvrdí, že v dnešní době již nikoliv. Odpovídající rovněž zřejmě zvolili odlišný úhel pohledu na otázku týkající se důvodů selhání kynologického týmu při zásahu. To samé lze říci o otázce, jež se týká rozdílu ve výcviku psa bez/s průkazem původu, i když oba dotázaní se nakonec shodli v tom, že určitá "záruka" pro výcvik psů s průkazem původu oproti psům bez něj existuje. Poslední otázka, na kterou tito respondenti odpovídali, se týká názoru, zda je možné se touto kynologií živit, přičemž odpovědi obou dotazovaných byly logicky opět ovlivněny jejich praxí a zkušenostmi.

Naopak oba z dotazovaných se shodli například na délce výcviku psa, která trvá přibližně tři roky. Podobný názor měli i na časovou a finanční náročnost, která je v tomto případě opravdu znatelná, či na některé znaky předpokladů pro správného záchranářského kynologa.

8.2 Vyhodnocení dotazníku pro veřejnost

Hypotéza č. 1 - První hypotéza předpokládá, že valná většina respondentů není seznámena s problematikou záchranářské kynologie.

Co se týče povědomí ohledně záchranářské kynologie, je možné vyvodit, že valná většina respondentů, tedy 62 %, (konkrétně 92 z nich) tuto problematiku nezná, ale někdy o ní již slyšeli, takže pro ně tento termín není úplně cizí. Další 2 respondenti tento termín nikdy neslyšeli a vůbec neví, o co se jedná. U otázky 8, která se týká konkrétních událostí, u kterých lze využívat záchranářského psa, bylo pouze 4,7 % špatných odpovědí, přesně 14. Ohledně plemen, která jsou nejvhodnější pro použití v záchranářské kynologii, bylo správných odpovědí 79 %. U otázky 11, jež se týkala konkrétních složek IZS, které využívají záchranné psy, bylo pouze 20 % (konkrétně 78) špatných odpovědí.

Můžeme tvrdit, že ačkoliv většina laické veřejnosti není seznámena se záchranářskou kynologií, popřípadě má o ní pouze základní povědomí, dokáže se i přes to většina respondentů v této problematice orientovat, což je důkazem většího poměru správných odpovědí oproti těm špatným.

Hypotéza č. 1 je částečně potvrzena

Hypotéza č. 2 - U druhé hypotézy je stanoven předpoklad, že nadpoloviční většina dotázaných si uvědomuje časovou i finanční náročnost výcviku záchranného psa.

Celkem 130 respondentů, konkrétně 88 %, odpovědělo na otázku č. 5, že výcvik je nákladný nebo spíše nákladný. 141 dotázaných zaškrtnulo u otázky č. 6, že výcvik záchranného psa buď je časově náročný, nebo je spíše časově náročný.

Podle tohoto zjištění lze říci, že nadpoloviční většina si tedy skutečně uvědomuje jak finanční, tak časovou náročnost výcviku záchranného psa.

Hypotéza č. 2 je potvrzena

Hypotéza č. 3 - Třetí hypotéza stanoví předpoklad, že většina dotázaných se domnívá, že se profesí kynologa záchranáře dá živit a také, že je k provádění této činnosti zapotřebí odborného školského studia.

Z celkového počtu 148 respondentů odpovědělo 110 z nich, že je možné se záchranářskou kynologií živit kompletně, nebo aspoň do určité míry, což tvoří 74 %. Ovšem co se týče studia, tak zde 74 respondentů, tedy 50 %, odpovědělo, že k vykonávání této činnosti je zapotřebí odborného školského studia.

Z tohoto výsledku lze tedy tvrdit, že necelé 3/4 dotázaných si myslí, že se záchranářskou kynologií lze živit a přesná polovina dotázaných se domnívá, že je nutné vystudovat školu s odborným zaměřením, než může dotyčný provádět činnost záchranářského kynologa.

Hypotéza č. 3 je částečně potvrzena.

Hypotéza č. 4 - Předpoklad čtvrté hypotézy je, že minimální počet respondentů, konkrétně 10 %, si o profesi kynolog záchranář myslí, že to není záslužná práce. Týká se jí otázka č. 7.

U otázky č. 7 pouze 3 respondenti označili odpověď "spíše ne", tedy 2 % z celkového počtu odpověděla, že práci kynologa záchranáře nepovažují za příliš záslužnou. Odpověď nebyla zvolena vůbec.

Je bezvýhradně jasné, že naprostá většina dotázaných bere práci kynologických záchranářů s respektem. Na otázku, zda si o této profesi myslí, že je to záslužná práce, si respondenti totiž zvolili nejvíce odpovědi "ano" a "spíše ano".

Hypotéza č. 4 je potvrzena.

Závěr

Záchranářská kynologie, a tedy i její použití při záchranných pracích, je dnes i přes všechny možné moderní technologie naprosto nepostradatelná. Kynologové z dobrovolných i profesionálních organizací cvičí své psy, aby zachránili či vypátrali živé, neživé či pohřešované osoby. Děje se tak za různých okolností a v rozdílných oblastech a terénech jako jsou sutiny, vodní i otevřené plochy, výšky, hory, laviny a podobně. Zásadní je správné využití perfektního psího čichu, v kombinaci s jejich dalšími úžasnými vlastnostmi, s důvtipem a ostatními vhodnými předpoklady psovoda. Výcvik těchto psů totiž vyžaduje hlavně spoustu času, lásky ke psům i lidem, dávku empatie, dobrou fyzickou i psychickou kondici, jistou míru odhodlání, ale také dostatek financí. Dobrovolní kynologové si totiž většinu z výdajů na tento výcvik hradí sami.

Cílem práce bylo zkoumat přístup vybraných psovodů k činnostem spojeným se záchranářskou kynologií, dále zpracovat charakteristiku možností využití psa při záchranných pracích, poukázat na významnost kynologie a rovněž zhodnotit povědomí veřejnosti o možnostech využití služební kynologie při záchranných pracích.

Tyto cíle byly naplněny, a to zejména zkoumáním přístupu kynologů záchranářů prostřednictvím strukturovaného dotazníku, z něhož je patrné, že přístup expertů v oboru, ač ke stejné činnosti, se v některých postupech může určitým způsobem lišit. Rovněž došlo k naplnění cíle zjištění informovanosti laické veřejnosti o problematice kynologie. Z výzkumu, který byl proveden za pomoci dotazníků, vychází, že třebaže majorita laické veřejnosti není zcela obeznámena se záchranářskou kynologií, nebo o ní má pouze základní znalosti, dokáže se i přes to většina respondentů v této problematice zorientovat.

Obsahem této bakalářské práce bylo vysvětlení, co přesně záchranářská kynologie je, z čeho se skládá, kdo ji využívá a co jsou záchranné práce, při kterých je indikována její aplikace. Autorka se každý jednotlivý prvek snažila čtenářům co nejlépe objasnit. Tato práce tedy částečně může sloužit jako jakýsi manuál pro ty, kteří vlastní psa a chtějí ho vychovat jako záchranného psa nebo pro zájemce o záchranářskou kynologii. Autorka práce se domnívá, že cíle práce byly splněny, jelikož díky provedeným rozhovorům s odborníky, kteří se záchranářské kynologii aktivně věnují či věnovali, je zřejmé, že přístup těchto kynologů není zcela jednotný. Rovněž byl v práci zpracován popis možností, u kterých se tyto psi využívají. Jejich použití je vhodné u každé mimořádné události, která svou povahou tyto čtyřnohé pomocníky vyžaduje. Tedy kynolog se svým psem musí být připraven v podstatě neustále.

To, a spoustu dalších věcí, činí záchranářskou kynologii tak unikátní. S náročností této práce je, alespoň povrchně, seznámena veřejnost, která tuto činnost uznává.

Výsledky dat, jež byly získány z praktické části, autorku příliš nepřekvapily, jelikož všechny hypotézy byly plně, či alespoň částečně naplněny.

Autorka pevně věří a doufá, že se díky této práci zvýší povědomí ohledně záchranářské kynologie a různých způsobů jejího využití v řadách laické veřejnosti. Zároveň věří, že čtenáři, kteří se o tuto problematiku zajímají a chtěli by ze svého psa udělat psa záchranáře, nyní díky této práci budou obeznámeni s tím, jak vlastně začít a co je všechno čeká.

Sama autorka vlastní psa, konkrétně fenku labradorského retrívra, a již dlouhou dobu se zajímá a sebevzdělává v oblasti záchranářské kynologie a výchovy psů. I přes to, že se tomuto tématu věnuje již delší dobu a sama připravuje svého psa na různé soutěže, při psaní této práce se dozvěděla spoustu nových informací a rozšířila si svoje vědomosti v dané problematice.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. CUNLIFFE, Juliette. *Encyklopedie psů*. [Praha]: Slovart, 2004. ISBN 80-7209-620-6. 384 s.
2. GERRITSEN, Resi a Ruud HAAK. *K9 Search and Rescue : A Manual for Training the Natural Way*. Brush Education, 2017. ISBN 9781550594478. 288 s.
3. HOROVÁ, Eva. *Kynologický výkladový slovník*. Praha: Ve spolupráci s Českou zemědělskou univerzitou v Praze a vzdělávacím centrem SVOPAP vydalo nakl. CanisTR, 2012. ISBN 978-80-904210-6-6. 352 s.
4. JANČAŘÍKOVÁ, Kateřina. *Záchranářská kynologie: teorie, data, zkušenosti*. Praha: Plot, 2019. ISBN 978-80-7428-354-3. 239 s.
5. *LIFE: Avalanche! In the spot in Peru*. 52. Time, 1962. ISSN 0024-3019. Str. 27.
6. *LIFE: Letters to the editors*. 52. Time, 1962. ISSN 0024-3019. Str. 13.
7. MAKEŠ, Vladimír. *Vyhledávání osob kynologickými pátracími týmy*. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2009. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). ISBN 978-80-7385-065-4. 136 s.
8. Metodika sutinového vyhledávání s využitím záchranářských psů [online]. Praha: Ministerstvo vnitra - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2005 [cit. 2021-03-10]. ISBN 80-866-4038-8. 40 s.
9. *Policie České republiky: Police of the Czech Republic*. 2. vydání. Praha: Policejní prezidium České republiky, 2017. ISBN 978-80-270-0664-9. 151 s.
10. RULC, Jiří. Dějiny služební kynologie: historický vývoj a vznik četnické a policejní kynologie, jakož i kynologie ostatních ozbrojených sborů na území našeho státu. Praha: CanisTR, 2010. ISBN 978-80-904210-3-5. 416 s.
11. SOUKUPOVÁ, Iveta. *Výcvik záchranného psa pro práci v sutinách*. Nový Bydžov: QTest, 2013. ISBN 978-80-260-5627-0. 178 s.
12. ŠTĚPÁNSKÝ, Karel. *Služební a pracovní plemena psů*. [Praha]: Státní zemědělské nakladatelství, 1974. ISBN 07-041-74. 296 s.
13. TRUMLER, Eberhard. *Pes mezi lidmi*. Praha: Agentura Cesty, 1996. ISBN 80-718-1058-4. 136 s.

Elektronické zdroje

1. *Časopis 112 ROČNÍK XIV ČÍSLO 7/2015: ZÁCHRANÁŘSKÁ KYNOLOGIE 10* [online]. Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2015 [cit. 2021-02-28]. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-xiv-cislo-7-2015.aspx?q=Y2hudW09NQ%3d%3d>>.
2. Fotogalerie: Turecká republika listopad 1999. *USAR* [online]. [cit. 2021-03-01]. Dostupné z WWW: <<http://www.usar.cz/webmagazine/pictures.asp?idk=250>>.
3. FRAWLEY, Ed. *The theory of motivation in dog training* [online]. [cit. 2021-03-01]. Dostupné z WWW: <<https://leerburg.com/pdf/theoryofmotivation.pdf>>.
4. *History of search and rescue dogs* [online]. Flowmedia, 2018 [cit. 2021-02-07]. Dostupné z WWW: <<https://friendsanimals.com/blog/articles/1271-history-of-search-and-rescue-dogs>>.
5. *How Search-and-rescue Dogs Work* [online]. [cit. 2021-02-17]. Dostupné z WWW: <<https://animals.howstuffworks.com/animal-facts/sar-dog4.htm>>.
6. *CHINA TAIWAN 1999: USAR team and members abroad / China - Taiwan 1999* [online]. [cit. 2021-02-28]. Dostupné z WWW: <<http://www.usar.cz/webmagazine/kategorie.asp?idk=297>>.
7. *Jak psát diplomovou práci I.* [online]. [cit. 2021-03-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.thunova.cz/2011/07/03/jak-psat-diplomovou-praci-i/>>.
8. Kdo je to Kynolog? *Kdo je to?* [online]. Superia.cz [cit. 2021-03-14]. Dostupné z WWW: <<https://kdojeto.superia.cz/veda/kynolog.php>>.
9. *KYNOLOGIE V IZS* [online]. [cit. 2021-02-23]. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/kynologie-v-integrovanem-zachrannem-systemu-65558.aspx?q=Y2hudW09Ng%3D%3D>>.
10. *Kynologové Městské policie hl.m. Prahy dostali nové služební vozidlo* [online]. 2017 [cit. 2021-02-28]. Dostupné z WWW: <<https://tydenikpolicie.cz/kynologove-mestske-policie-hl-m-prahy-dostali-nove-sluzebni-vozidlo/>>.
11. *Medivet: The importance of puppy socialisation* [online]. [cit. 2021-02-10]. Dostupné z WWW: <<https://www.medivet.co.uk/pet-care/pet-advice/the-importance-of-puppy-socialisation/>>.
12. Mezinárodní pomoc českého záchranného USAR týmu v libanonském Bejrútu. Záchranný útvar Hasičský záchranný sbor České republiky [online]. 2020 [cit. 2021-03-01]. Dostupné z WWW:

- <<https://www.hzscr.cz/clanek/mezinarodni-pomoc-ceskeho-zachranarskeho-usar-tymu-v-libanonskem-bejrutu.aspx>>.
13. *NSARDA: HISTORY OF SEARCH DOGS* [online]. National Search And Rescue Dog Association [cit. 2021-02-09]. Dostupné z WWW: <<https://www.nsarda.org.uk/search-dogs/history-of-search-dogs/>>.
 14. Statistics: FINANCIAL ANALYSIS. *Investopedia* [online]. 2021 [cit. 2021-03-3]. Dostupné z WWW: <<https://www.investopedia.com/terms/s/statistics.asp>>.
 15. *Structured, Unstructured or Semi-structured Job Interviews?* [online]. [cit. 2021-03-08]. Dostupné z WWW: <<https://www.talentlyft.com/en/blog/article/92/structured-unstructured-or-semi-structured-job-interviews>>.
 16. SVOBODOVÁ, Pavlína. Záchranářská kynologie. *Aussies World* [online]. 2013 [cit. 2021-02-17]. Dostupné z WWW: <<http://www.aussiesworld.cz/index.php/60-akce/>>.
 17. SZBK ČR: 30 let SZBK ČR [online]. 17.2.2020 [cit. 2021-02-10]. Dostupné z WWW: <https://www.zachranari.cz/clanky/30-let-szbk-cr_172.html?mobil=0>.
 18. SZBK ČR: *Začátky záchranářské kynologie v Čechách* [online]. [cit. 2021-02-10]. Dostupné z WWW: <https://www.zachranari.cz/zacatky-zachranarske-kynologie-v-cechach_40.html?mobil=0>.
 19. The 2020 blast in the Port of Beirut: can the Lebanese health system “build back better”? BMC [online]. 2020, 12 November 2020 [cit. 2021-03-09]. Dostupné z WWW: <<https://bmchealthservres.biomedcentral.com/articles/10.1186/s12913-020-05906-y>>.
 20. *The ultimate guide to great questionnaires: What is a Questionnaire?* [online]. 2021 [cit. 2021-03-3]. Dostupné z WWW: <<https://www.questionpro.com/blog/what-is-a-questionnaire/>>.
 21. *TURKEY AUGUST 1999: USAR team and members abroad / Turkey August 1999* [online]. [cit. 2021-02-28]. Dostupné z WWW: <<http://www.usar.cz/webmagazine/kategorie.asp?idk=296>>.
 22. *Učebnice HS* [online]. [cit. 2021-02-28]. Dostupné z WWW: <<http://ucebnice.horskasluzba.cz/cz/odborna-cast/kynologie/uvod>>.
 23. Urban Search And Rescue – USAR týmy jsou připraveny pomáhat po celém světě. *Požáry.cz: Ohnisko žhavých zpráv* [online]. Praha, 2012 [cit. 2021-03-14]. Dostupné z WWW: <<https://www.pozary.cz/clanek/59461-urban-search-and-rescue-usar-tymy-jsou-pripraveny-pomahat-po-celem-svete/>>.

24. *USAR tým HZS hl. m. Prahy zasahoval v Karlovarském kraji* [online]. [cit. 2021-03-14]. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/usar-tym-hzs-hl-m-prahy-zasahoval-v-karlovarskem-kraji.aspx>>.
25. *Ve jménu člověka...* [online]. [cit. 2021-02-26]. Dostupné z WWW: <https://www.ecanis.cz/clanky/ve-jmenu-cloveka-_1415.html?klic=1081>.
26. *What is Research – Definition, Methods, Types & Examples* [online]. [cit. 2021-03-08]. Dostupné z WWW: <<https://www.questionpro.com/blog/what-is-research/>>.
27. *Začátky záchranné kynologie v Čechách: Kde to vlastně začalo? SZBK ČR* [online]. [cit. 2021-02-08]. Dostupné z WWW: <https://www.zachranari.cz/zacatky-zachranarske-kynologie-v-cechach_40.html?mobil=0>.

Legislativní dokumenty

1. *ČESKO Sbirka interních aktů řízení generálního ředitele HZS ČR – částka 47/2003, Praha: MV, 31. října 2003.*
2. ČESKO. § 2 písm. b) zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2021 [cit. 2021-03-17]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239#p2-1-b>>.
3. ČESKO. § 2 písm. c) zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2021 [cit. 2021-03-17]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239#p2-1-c>>.
4. ČESKO. Část 1 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2021 [cit. 2021-03-17]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239#cast1>>.

Ostatní zdroje

- Rozhovor s panem Matějem Bartošíkem, příslušník HZS ČR a člen USAR týmu ČR, ze dne 13. 3. 2021.
- Rozhovor s panem Jaroslavem Sedlákem, bývalým vedoucím Jihočeské záchranné brigády kynologů ze dne 9. 3. 2021.

Seznam zkratek

ADRA — Adventist Development and Relief Agency

HS ČR — Horská služba České republiky

HZS ČR — Hasičský záchranný sbor České republiky

IRO — International Search and Rescue Dogs Organisation

IZS — Integrovaný záchranný systém

K9 — Canine

MP — Městská policie

OPIS MV-GŘ HZS ČR — Operační a informační středisko MV-generálního ředitelství
Hasičského záchranného sboru České republiky

PČR — Policie České republiky

SAR DOG — Search and Rescue Dog

SZBK ČR — Svaz záchranných brigád kynologů České republiky

USAR — Urban Search and Rescue

Seznam tabulek a grafů

Tabulky

Tabulka 1: Věk respondentů

Tabulka 2: Bydliště respondentů

Tabulka 3: Poměr respondentů vlastních/nevlastních psa

Tabulka 4: Povědomí veřejnosti o záchranářské kynologii

Tabulka 5: Povědomí veřejnosti o nákladnosti výcviku psa

Tabulka 6: Povědomí veřejnosti o časové náročnosti výcviku psa

Tabulka 7: Názor veřejnosti na záslužnost záchranářské kynologie

Tabulka 8: Použití záchranářského psa

Tabulka 9: Názor veřejnosti na možnost živení se záchranářskou kynologií

Tabulka 10: Nejčastěji používaná plemena v záchranářské kynologii dle respondentů

Tabulka 11: Využití záchranných psů specifickými útvary

Tabulka 12: Názor veřejnosti na nutnost absolvování studia tohoto oboru

Grafy

Graf 1: Věk respondentů

Graf 2: Bydliště respondentů

Graf 3: Poměr respondentů vlastních/nevlastních psa

Graf 4: Povědomí veřejnosti o problematice záchranné kynologie

Graf 5: Nákladnost výcviku záchranného psa

Graf 6: Časová náročnost výcviku záchranného psa

Graf 7: Záslužnost práce kynologa.záchranné

Graf 8: Použití záchranného psa

Graf 9: Možnost živení se prací záchranného kynologa

Graf 10: Nejčastěji používaná plemena v záchranné kynologii

Graf 11: Využití záchranných psů specifickými útvary

Graf 12: Nutnost absolvování studia tohoto oboru

Přílohy

I. Dotazník pro veřejnost

II. Zásah USAR týmu v Turecku

III. Zásah USAR týmu v Bejrútu

Příloha I: Dotazník pro veřejnost

Obrázek 1: Dotazník pro veřejnost, první strana⁸⁹

Dobrý den, jmenuji se Barbora Nová a jsem studentkou Vysoké školy evropských a regionálních studií v Píibrami a pro svoji bakalářskou práci jsem si vybrala téma "Kynologie při záchranných pracích". Tímto Vás prosím o pár minut na vyplnění dotazníku.

- 1) Kolik je Vám let?
 - a) 18 - 24
 - b) 25 - 34
 - c) 35 - 49
 - d) 50 - 59
 - e) 60 a více
- 2) Kde žijete?
 - a) Město/ zastavěná oblast
 - b) Horská/lesní oblast
 - c) Oblast u vody
- 3) Vlastníte psa?
 - a) Ano
 - b) Ne
- 4) Jste seznámeni s problematikou záchranné kynologie?
 - a) Ano, jsem.
 - b) Ne, ale slyšel/a jsem o ní.
 - c) Ne, nikdy jsem o ní neslyšel/a.
- 5) Myslíte si, že je výcvik záchranného psa nákladný?
 - a) Ano
 - b) Spíše ano
 - c) Ne
 - d) Spíše ne
 - e) Nevím
- 6) Myslíte si, že je výcvik záchranného psa časově náročný?
 - a) Ano
 - b) Spíše ano
 - c) Ne
 - d) Spíše ne
 - e) Nevím
- 7) Myslíte si, že je záchranná kynologie záslužnou prací?
 - a) Ano
 - b) Spíše ano
 - c) Ne
 - d) Spíše ne
 - e) Nevím

⁸⁹ Vlastní zdroj

Obrázek 2: Dotazník pro veřejnost, druhá strana⁹⁰

8) Při jakých událostech lze záchr. psu využít? (Je možné zaškrtnout více odpovědí)

- a) Přírodní katastrofy
- b) Hledání drog
- c) Hromadné postižení osob
- d) Zpacifikování podezřelých
- e) Pátrání po pohřešovaných osobách
- f) Chemické havárie
- g) Laviny
- h) Sštěžení objektu

9) Domníváte se, že je možné se profesí záchranářského kynologa živit?

- a) Ano
- b) Spíše ano
- c) Ne
- d) Spíše ne
- e) Nevím

10) Jaké si myslíte, že je nejčastěji používané plemeno psu vhodného k záchr. kyn.? (Je možné zaškrtnout více odpovědí)

- a) Labradorský retrievr
- b) Německý ovčák
- c) Border colie
- d) Jezevčík
- e) Maďarský uhaf
- f) Kříženec
- g) Belgický ovčák
- h) Jorkšír
- i) Australský ovčák

11) Která z těchto složek používá záchranářské psy? (Je možné zaškrtnout více odpovědí)

- a) Policie ČR
- b) Hasičský záchranný sbor ČR
- c) Zdravotnická záchranná služba
- d) Městská policie
- e) Horská služba ČR
- f) Celní správa ČR
- g) Vězeňská služba ČR

12) Myslíte si, že je nutné pro tuto práci/ profesi být vystudovaným kynologem?

- a) Ano
- b) Ne
- c) Nevím

⁹⁰ Vlastní zdroj

Příloha II: Zásah USAR týmu v Turecku

Obrázek 1: USAR tým se psem⁹¹

⁹¹ Fotogalerie: Turecká republika listopad 1999. *USAR* [online]. [cit. 2021-03-01]. Dostupné z WWW: <<http://www.usar.cz/webmagazine/pictures.asp?idk=250>>.

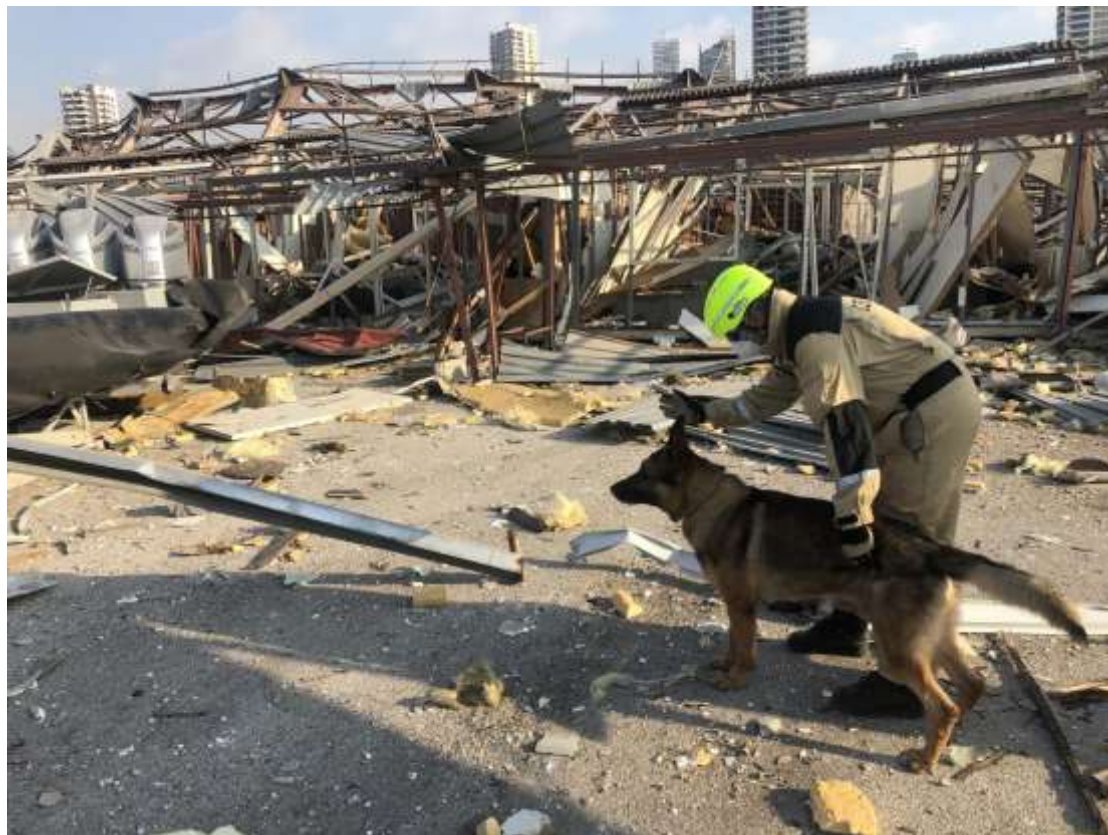
Obrázek 2: USAR tým v sutinách⁹²

⁹² Fotogalerie: Turecká republika listopad 1999. *USAR* [online]. [cit. 2021-03-01]. Dostupné z WWW: <<http://www.usar.cz/webmagazine/pictures.asp?idk=250>>.

Příloha III: Zásah USAR týmu v Bejrútu

Obrázek 3: Člen USAR týmu při zásahu⁹³

⁹³ Mezinárodní pomoc českého záchrannářského USAR týmu v libanonském Bejrútu. *Záchranný útvar Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. 2020 [cit. 2021-03-01]. Dostupné z WWW: <<https://www.hzscr.cz/clanek/mezinarodni-pomoc-ceskeho-zachranarskeho-usar-tymu-v-libanonskem-bejrutu.aspx>>.